

Paonori Nomaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Paonori imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noy-anquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco paato nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, noya nanan a'chinárahuë.

² Co'huara Quisocristo o'mayatërasohuë', ina nanan chachin Yosë sha'huitërinpoa'. Quiricanëñ quëran anitotërinpoa', iráca ninshitopiso'. Ina nohuanton, na'a pënëntona'piro'sa' ninopi.

³ "Hui'nuahue a'paimarahuë," ténin Yosë. Napoaton Quisocristo isoro'paquë o'marahuaton, piyapi chachin nasitimarin. Tapi shiin inaso'.

⁴ Yosë pochachin ni'ton, noyasáchin ninin. Chiminpirinhue', Yoséri ananpitaantarin. "Inaso' tēhuëñchachin Yosë hui'nin. Chini chiníquëñ nanantarín," ténéhua'. Ananpitaantarin ni'ton, nitotërehua'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa' ni'ton, "Sinioro" itërehua'.

⁵ Ina nosoroatonco, acorinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Inapitanta' nanamën natëcaiso marë' pënënarahuë. Natëhuachina', "Quisocristoso' noya noya," tosapi.

⁶ Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahuë', Quisocristo imarama'. Yosë nohuanton, imarama'.

7 Napoaton Nomaquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë pa'pi nosororinquëma'. Nani acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso'. Ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. Inaso' hua'anëntérinpoa'.

Inapita marë' Yosë nontérinso'

8 Canpitaso' noya Yosë natérama', natantérahuë. Ya'ipi piyapi napopi. Ina natantato, "Yosparinquën Siniro," itérahuë Yosë. Ina'ton napotérahuë. Quisocristo catahuarinco ina pochin Yosë nonta'huaso marë'.

9 Yosë ni'sárinco, no'téquën nontaranquëma'. Ya'ipi cancanéhuë quëran huarë' Yosë imarahuë. Hui'nin nanamën a'chinárahuë. Nani tahuëriya campita yonquiaténquëma',

10 Yosë nontarahuë. "Noya catahuaquë!", itérahuë. Iráca quëran huarë' nicapénquëma' yapa'pirahuë', co nanitérahuë'. Ipora huanta' paca'huaso' yonquiarahuë. "Quëma nohuantohuatán, Siniro, catahuaco onpopionta' pa'i," ténahuë, Yosë nontato.

11 Yani'nanquëma'. Yacatahuaranquëma' chiníquën cancantamaso marë'. Ina quëran noya noya imasarama'.

12 Canpitanta' noya imapatama', achinicancanaramaco canta'. Noya ninontatéhua', noya noya cancantarihuá'.

13 Téhuëñchachin iyaro'sa', iráca quëran huarë' nicapénquëma' yapa'pirahuë'. Ipora huanta' co nanitérahuë' paca'huaso'. Nisha nisha parti a'chinpatéra, piyapi'sa' natëtona', Quisocristo

imasapi. Canpitanta' yaa'chintëranquëma' noya noya imacamaso marë'.

14 Ya'ipi piyapi'sa' pënëna'huaso' ya'huërin. Quisocristo sha'huitérinco. "Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ya'ipi nananquë nonpisopita a'chintëquë". Quirica nitotoro'sa', co nitotoro'sahuë', ya'ipiya pënënquë", itérinco.

15 Napoaton canpitanta' yaa'chintëranquëma'. Nomaquë ya'huëramasopitanta' Quisocristo nanamën a'chinchinquëma' ténahuë.

Quisocristo nanamën

16 Co caso' tapanahuë' Quisocristo nanamën a'china'huaso marë'. Piyapi'sa' natëhuachina', Yosëri anoyacancantarín. Inaíchin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. Cotioro'sari'ton natëhuachina', anoyacancantarín. Iporaso' nisha nisha piyapi'santa' anoyacancantarín. Napoaton pa'yatérahuë nanamën sha'huica'huaso'.

17 "Yoséíchin anoyacancantérinpoa'," topatéhua', Yosë noya ni'sarinfoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', co huachi inapita yonquiarinhue'. Quiricanën quëran ina anitotérinpoa'. "Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëhuatéhua', noya ni'sarinfoa' ni'ton, noya nanopimiatarihua'," ténin Yosë quiricanënquë. Co canpoara nanitéréhuahuë' noya cancantacaso'.

Iráca quëran huarë' oshahuanpiso'

18 Yosë inápaquë ya'huaponahuë', cancanënpoa quëran anitotérinpoa'. "Piyapi'sa' co noyahue' nipi. Co ca pochin cancantopihuë'. Ina marë' no'huito, ana'intarahuë huachi," ténin Yosë. No'tén nanan nitaponaрайhuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'.

19 Cancanëna quëran Yosë nohuitochinachin acopirinhue', co yanohuitopihuë'.

20 Isoro'pa' ninin quëran huarë' piyapi'sa' nitotopi. Yosëso' co quënanpiréhuahuë', nani ma'sha ninin. Ina nicatona', "Tëhuëñchachin Yosë ya'huérin. Ya'ipiya nanitaparin ni'ton, ina chinotahua'," ta'caso nipurinhue', co nohuantopihuë'. Napoaton na'inpi.

21 Yosë ya'huérinso' nitotaponaraihuë', co ina chinotopihuë'. Ina nohuanton, nani ma'sha ya'huëtopirinahuë', co ina marë' "Yosparinquëen Sinioro," co itopihuë'. Nisha nisha yonquiatona', chihuérinso pochin nipi. Tashi pochin cancantopi.

22 "Ya'ipiya nitotërai," topirinahuë', co noya yonquipihuë'.

23 Yosëso' noyasáchin ninin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Inaso nipurinhue', co ina yonquipihuë'. Ina naniantatona', mamanshi nipi moshacaiso marë'. Mamanshi piyapi nonanpiso' moshapi. Co piyapi ya'huëmatopirinhue', ina yamoshapi. Nisha nisha ma'sharo'santa' moshapi. A'naquëen anpiantëhuano'sa', a'naquëen no'paquë niohuaratérinsopita, inapita moshapi.

24 Napoaton Yosëri tananpitërin co noyahue' yonquipisopita nicacaiso marë'. A'porin. A'pohuachina, pa'pi co noyahue' nipi. Taparosáchin yonquiatona', nisë'huapi. Co ina pochin nisë'huacasohue' nipurinhue'.

25 Yosëri no'tëquëen anitotopirinhue', ina a'porahuatona', nonpin nanan natëpi. Ma'sha isoro'paquë ya'huërinsopita moshatona', chinotopi. Yosëriáchin ya'ipiya ninin nipurinhue', co inaso' chinotopihuë'. Tëhuëñchachin inasáchin

chinotacaso' ya'huërin, tënahuë. Amen.

26 Napoaton Yosëri tananpitérin pa'pi co noyahuë' cancantacaiso marë'. Sanapi'sa' co huachi so'ina' nohuantopihuë'. Sanapi capini nisë'huacaiso' nohuantopi. Co ina pochin nicacasohuë' nimirinhue'.

27 Quëmapi'santa' co huachi sa'ina' nohuantopihuë'. Quëmapi capini nisë'huapi. Ina marë' na'inpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. Co no'tequën yonquia-tonaraihue', nitapicancanpi. Nonënanta' tapipi.

28 Co Yosë yanatépihuë' ni'ton, inari a'porin co noyahuë' nicacaiso marë'. Nitapicancamiatopi.

29 Pa'pi co noyahuë' nipi. Nimonshita-caisoráchin yonquipi. Na'con oshahuapi. A'na piyapi ma'shanénpita nohuantapapi. Piyapi chinotopi. Niapiratopi. A'naquën tēpatopi. Nino'huipi. Nonpinápi. No'huitápi. A'napita nonpinapipi.

30 Nipinopi. Yosë inimicotopi. Ma'tona ma'tona nonpi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita nocanpi. Yonquirápi co noyahuë' nicacaiso marë'. Pa'pina', a'shina', co inapita térranta' natépihuë'.

31 Co huachi noya yonquipihuë'. Nonpinápi. Co quëmopinénpita térranta' nosoropihuë'. No'huitochinachin cancantopi.

32 "Co noyahuë' nipisopita chiminpachinara, ana'intacaso' ya'huërin," tënín Yosë. Ina nitotaponaraihue', inachachin niantapi. Naporahuatona', a'napitanta' co noyahuë' nipachinara, pa'yatopi.

Yosëri no'tëquën ana'intërinso'

¹ A'naquëma' iyaro'sa' piyapi'sa' yonquirapiratoma': "Paso' quëmapi co noyahuë' ninin," tënama'. Napoapomarahuë', ina pochachin canpitanta' co noyahuë' ninama'. Napoatoma', nina'intarama'.

² "Co noyahuë' nipatama', ana'intaranquëma'," tënin Yosë. No'tëquën inaso' ana'intarin, nitotërëhua'.

³ "Pasopita oshahuanpi," tënama'. Nipirinhuë', canpitanta' co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma co cha'ësaramahuë'.

⁴ Yosë nosororinpoaso' co no'tëquën yonquiramahuë'. "Co a'naroáchin no'huirinpoahuë'" ta'toma', co noyahuë' ninama'. Tëhuëñchachin co a'naroáchin ana'intérinquëmahuë'. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantapona' nimara," ta'ton, ninarárin.

⁵ Canpitaso nimirihuë', co natantochináchinhue' cancantërama'. Co oshanëma' yaa'poramahuë'. Napoaton ayaro' tahuëri chini chiníquën ana'intarinquëma'. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin.

⁶ Ya'ipi ninéhuasopita Yosë nitotërin. Ayaro' tahuëri ina yonquiaiton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Noya nipatëhua', noya acoarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'intarinpoa'.

⁷ Noyasáchin nipatëhua', noya ni'sarinpoa'. Yosë yonquiatëhua', noya acoinpoaso marë' na'con nohuantohuatëhua', ananpitaantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihuá'.

⁸ Nimirihuë', canpoara nohuantërhueasoráchin

nipatëhua', no'huiarinfoa'. No'tëquën anitotopirinfoahuë' co natëhuatëhuahuë', ana'intarinfoa'. Co noyahuë' nipatëhua', chiníquën ana'intarinfoa'.

⁹ Ya'ipi co noyahuë' napisopita no'tëquën ana'intarin. Naporo' chiníquën parisitapi. Cotioro'sa' no'tëquën chachin ana'intarin. Nisha piyapi'santa' co noyahuë' nipachina, inapochachin ana'intarin.

¹⁰ Noya napisopitaso nimirinhue', noya ni'sarin. Noya noya acorarin. Asanocancanarin. Cotioro'sa' no'tëquën chachin napotarin. Nisha piyapi'santa' inapochachin nitarin. Ya'ipinfoa' noya nipatëhua', nicha'ësarinfoa'.

¹¹ Yosëso' ya'ipinfoa' napopianachin ni'ninfoa'.

¹² Iráca Moisëséri cotioro'sa' pënénin nani ma'sha natëcaiso'. Cotioro'saráchin pënénin. Co ina natëhuachinahuë', oshahuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intarin. A'napitaso nimirinhue' co pënëntérinso' nitotopihuë'. Co nitotatonahuë', co ina natëcaiso' ya'huëpirinhue'. Co noyahuë' nipachina', ana'intarin chachin inahuanta'.

¹³ Cotioro'saso' Moisësë pënëntérinso' natanaponaraihuë', co natëtopihuë'. Napoaton co Yosëri noya ni'ninhuë'. No'tëquën natëpi naporini, Yosëri noya ni'itonhuë'.

¹⁴ Nisha piyapi'saso' co Moisësë pënëntérinso' nitotopihuë'. Co nitotaponaraihuë', a'naquën noya nipi. Inahuara cancanëna quëran nitotopi ni'ton, napopi.

¹⁵ Cancanëna quëran Yosëri anitotérin noya nicaaiso'. Co noyahuë' nipachinara, inahuara nitotopi. "Co inapocaso nimirinhue', inaporëhua'", topi

yonquiatona'. Inapochachin noya nipachinara, inanta' cancanëna quëran nitotopi.

16 Ayaro' tahuëri ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita aipitarinpoa'. Po'oana quëran ma'sona téranta' onporëhuasopita a'ninquëchin anitotarinpoa'. Naporö' tahuëri Tata Yosë nohuanton, Quisocristo no'téquën sha'huitarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', ana'intarinpoa'. Ina nanan ya'ipi parti sha'huirarahuë.

Co cotioro'sa' téranta Yosë pënëntérinso' natëpisohuë'

17 A'naquëma' cotioro'sanquëma' ni'ton, a'napita nocanama': "Moisësë pënëntérinso' natëhuatoi, cha'ësarai," tënama'. "Yosë na'con na'con nosororincoi," tomantatomä, a'napita nocanama'.

18 Yosë nohuantérinso' nani nitotërama'. Yosë quiricanëñ a'chintérinënquëma' ni'ton, nitotërama' noya nicacamaso'.

19 Nisha piyapi'santa' yaa'chintërama'. Inapitaso' co Yosë nohuitatonaraihuë', somaraya pochin niconpi. Tashi pochin cancantopi.

20 Co Yosë nanamëñ nitotopihuë' ni'ton, yaa'chintërama'. "Yosë no'téquën pënënincoi ni'ton, noya noya nitotërai. A'napitaso' co quiya pochin nitochátërapihuë'," tënama'.

21 A'napita a'chintopiramahuë', ¿onpoatomata' canpita chachinso' co yonquiramahuë? "Ama ihuatocosohuë!" tapomarahuë', ¿onpoatomata' ihuatërama'?

22 "Ama a'na quëmapi sa'in monshitocosohuë!" tapomarahuë', ¿onpoatomata' canpitanta' monshihuanama'? Piyapi'sa' mamanshi moshahuachi-

nara, no'huirama'. "Yoséíchin chinotacaso nipurinhue'," ténama'. Napoapomarahuë', ¿onpoatomata' co cancanëma quérana huarë' chinotéraramahuë'? Co mamanshi moshapiramahuë', moshatopiso pëiquë ihuatërama'.

23 "Quiyasáchin Moisésë pënentérinso' nitotërai," ténama'. Napoapomarahuë', co natëramahuë'. Ina marë' a'napitari Yosë pinopi.

24 Co noyahue' cancantërama' ni'ton, nisha piyapi'santa' co Yosë noya ni'sapihuë'. Quiricanënqué chachin naporin:

25 "Quiyaso' Yosë piyapinënpitacoí," ta'toma', marca niacotërama'. Moisésë pënentérinso' noya natëhuatama', no'tequén niacotërama'. Nipirinhue', co natëhuatamahuë', topinan quérana marca niacotërama'.

26 Nisha piyapi'santa' niponaraihuë', Yosë natëhuachina', piyapinënpita pochin ni'sarin.

27 Co marca niacotaponaraihuë', Yosë natëhuachina', sha'huirapiaponënquéma'. Canpitaso' pënentérinso' nitotapomarahuë', co natëhuatamahuë', Yosë ana'intarinqüëma'.

28 Cotioro'sanquëma' nipuramahuë', co ina marë' piyapinënpita pochin ni'ninquémahuë'. Inapochachin Yosë marcanënta' co topinan nonënpoaquë niacotacaso' ya'huérinhue'.

29 Ya'ipi cancanënpoa quérana Yosë imapatëhua', tëhuëñchachin piyapinënpita pochin ni'sarinpoa'. Marcanën cancanënpoaquë acotérinpoa'. Co nonënpoaquë acotérinpoahuë'. Ispirito Santo anoyacancantërinpoa'. Ina quérana noya ni'ninpoa'. Co piyapi'sa' pa'yatopirinënpoahuë', Yosëso' noya ni'sarinpoa'.

3

¹ Cotioro'sa' ni'tona', marca niacotopi. ¿Ma'ta' ina marë' canapi?

² Na'con canapi tēnahuë. Yosëri na'con catahuarin, Inahua'ton iráca nontërin. Nanamën chachin aninshitërin ya'huëmiatacaso marë'.

³ A'naquënsö' co huachi ina natëpihuë'. Ina níponahuë', co nanitërëhuë': "Yosëso' co no'tëquëñ sha'huitërinhuë'!" ta'caso'.

⁴ Yosëriso' co onporonta nonpintarinhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' nonpinpirinahuë', Yosëso' no'tëquëñáchin nonin. Quiricanëñ quëran naporin: "No'tëquëñáchin nontëranci ni'ton, a'naquëñ non-pinapipirinëñquënhuë', co onporonta' minsëarinëñquënhuë'!" ténin.

⁵ A'naquëñ po'pin yonquipi: "Canpoa co noyahue ninëhua ni'ton, Yosë noyasáchin niniso' a'ninquëchin anitotërinpoa'. Napoaton ana'intohuachinpoa', co no'tëquëñ ana'intërinfoahuë'!" toconpi.

⁶ ¡Co ina pochin yonquicaso ya'huërinhuë'! Yosëso' noya ni'ton, no'tëquëñ ana'intiinfoaso' ya'huërin. Co ana'intiinfoaso' ya'huërinhuë' naporini, co ayaro' tahuëri no'tëquëñ sha'huichitonpoahuë'.

⁷ A'naquëonta' tapona': "Caso' nonpinpirahuë', Yosëso' no'tëquëñáchin nonin. Nonpinahuë ni'ton, Yosë no'tëquëñáchin niniso' a'ninquëchin anitotërinpoa'. Napoaton co oshahuan pochin Yosë ana'intincoso' ya'huërinhuë'!" toconpi. Co no'tëquëñ yonquipihuë'.

⁸ A'naquënta napopi: "Huëco' manta tëranta' ni-ahua' Yosë na'con na'con catahuainpoaso marë'.

Paono chachionta' ina pochin a'chintérinpoa'," topi pinotonaco. Co no'téquën yonquipihuë' ni'ton, napopisopita no'téquën ana'intacaso' ya'huërin.

Ya'ipinpoa' oshahuanëhuaso'

9 ¿Onpopinta' iporaso' yonquiarihua'? Cotioro'sanpoa noya noya ninëhua', ¿tëcarihua ti? ¡Co naporinhuë! Nani sha'huitéranguëma'. Cotioro'sanpoa', nisha piyapi'sa', ya'ipinpoa' oshahuanëhua'.

10 Yosë quiricanënquë tapon:

"Ya'ipi piyapi'sa' co noyahue' nipi.
Co a'naya téranta' noya ninihuë'.

11 Co no'téquën yonquipihuë'.

Co inahuara nohuantopihuë Yosë chinotacaiso'.

12 Co Yosë iranën pa'topihuë', pëshonpi.

Co a'naya téranta' noya ninihuë'.

13 Chimipi pa'pitopiso' i'soatopinan pochin napoonin nonpi.

Nonpintatona', ya'huan tomain yanquëëtérinso pochin na'a piyapi'sa' aparisitopi.

14 No'huitatona', piyapi'sa' pinosápi.

15 A'naroáchin yaahuëtopi, yatëpatopi.

16 Insëquësona pa'pachinara, piyapi'sa' aparisitopi, asëtopi.

17 Piyapi'sa' ano'huitopi ni'ton, co noya nini'tona' ya'huëpihuë'. Co sano cancantopihuë'.

18 Yosë të'huatacaso' ya'huëpirinhuë', co ina yonquipihuë", tënин iráca Yosë quiricanënquë ninshitatona'.

19 Tëhuëñchachin co noyahue' nicatëhua', ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Yosë pënëntérinso'

nitotopirëhuahuë', co natërehuahuë' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin.

20 “Pënëntérinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë' a'naquën. Co ina marë' noya ni'ninpoahuë'. Pënëntérin quëran oshahuanëhuaso' anitotérinpoa'. Ina natanpatëhuara, “Tëhuëñchachin oshahuanëhua'. Co noyahue' ninëhua'” tënëhua'.

Quisocristo imapatëhua', anoyacancantérinpoaso'

21 Iporaso nimirinhue' Yosë anitotérinpoa' onporahuatësona cha'ëcaso'. Co iráca pënëntérinso' natërehua quëran noya cancantarihuahuë'. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita inachachin sha'huitérinënpoa'.

22 Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Insosona natëhuachin, anoyacancantararin. Co nisha nisha nontérinpoahuë'.

23 Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Co a'nayanpoa tèranta' Yosë pochin cancantérëhuahuë'.

24 Nimirinhue', inaora nohuanton, Yosë nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', Quisocristo a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

25 Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. “Ca marë' chiminin,” topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huënainëen quëran anoyacancantarinpoa'. Iráca piyapi'sa' oshahuanpirinahuë', Yosëri co a'naroáchin ana'intérinhuë'. “A'na tahuëri Quisocristo chiminpachin, oshanëna' inquitarahuë,” ta'ton, co ana'intérinhuë'.

26 Iporaso huachi Quisocristo chachin a'paimarin ya'huërenamënpoa' chiminacaso marë'. "Quisocristo oshanënpoa marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co canpoanta' ana'intarinpoahuë'.

27 Napoaton co inso téranta nocanacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Co pënëntérindo' natérëhuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo naporinso' natérëhuaso marë' nicha'érinpoa' ni'ton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'.

28 Nani sha'huitéranquëma'. Quisocristo imarëhuaso marë' anoyacancantérinpoa'. Co ya'ipi pënëntérindo' natépirëhuahuë', noya ni'ninpoa'.

29 Yosë ya'ipi piyapinpoa' nohuantérinpoa'. Co cotioro'saráchin nosororinhuë'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ya'ipinpoa' nosororinpoa'.

30 A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' napopianachin nosororinpoa'. Cotioro'santa', nisha piyapi'santa', Quisocristo imapachina', anoyacancantarín.

31 Quisocristoíchin anoyacantérinpoa' ni'ton, iráca pënëntérindo' ¿co huachi pa'térinhue pochin nitérëhua ti? ¡Co naporinhue! Ina quëran oshahuanëhuaso' nitotarihua'. Quisocristo imapatëhua', catahuarinpoa' noya natëcaso'.

4

Apraan natëtérindo'

¹ Apraan naporinso' sha'huichinquëma'. Inaso' shimashonënpoa'. ¿Onporahuatonta' Yosëri noya ni'nin?

² Apraan inaora co nanitérinhue' no'tëquën Yosë natëcaso'. Inaora nanitérin naporini, "Caso' noyaco. No'tëquën natërahuë," chitonhuë'. Napoaponahuë', co ina pochin Yosëri ni'ninhue'.

³ Yosë quiricanënqué naporin: "Yosë no'tëquën nontérinco. Inasáchin catahuarinco,' topachina, Yosëri noya ni'nin. Oshanën inquitaton, noya ni'nin," ténin quiricanënqué.

⁴ Ni'co'. Piyapi'sa' sacatohuachinara, pahuérëcaso' ya'huérin. Inapochachin no'tëquën natërehua' naporini, Yosë noya nicainpoaso' ya'huë'itonhuë'.

⁵ Yosëso niperinhuë', inaora nohuanton nosororinpoa'. "Co caora noya niperahuë', Yosë chachin anoyacancantarínco," topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa' noya ni'ninpoa'.

⁶ Co noyahue' niperéhuahuë', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantérinpoa' ni'ton, noya ni'ninpoa'. Ina marë' nóya cancantérhua'. Iráca Tapi inachachin naporin.

⁷ Quiricanënqué ninshitérin:
"Oshanënpoa' Yosë inquitoahuachinpoa', noya cancantarihua'. Ya'ipi oshanënpoa' ayatarinpoa'.

⁸ ¡Co huachi oshanënpoa marë' ana'intarinfoahuë'!

Napoaton noya cancantarihua'," ténin.

⁹ ¿Inpitata' ina pochin noya cancantapi? Co cotioro'saráchin ina pochin noya cancantacaso' ya'huëtopihuë'. Co marca niacotopirinahuënta'

noya cancantapi. Apraan yonquico'. "Yosë no'tequën nontérinco. Inasáchin catahuarinco," topachina, Yoséri noya ni'nin. Nani sha'huitéranquëma'.

10 ¿Onporota' noya ni'nin? ¿Marca niacotérin piquéran noya ni'nin? Co naporo' naporinhü'. Co'huara marca niacochatérasohuë', noya ni'nin.

11 Yosë natérin ni'ton, inari noya ni'nin. Co'huara marca niacochatérasohuë', piyapinën pochachin ni'nin. Ina piquéran marca niacotérin imarinso' anitotacaso marë'. "No'tequën nontérinco," topachina, noya ni'nin. Nisha piyapi'santa' ina pochachin natëtohuachinara, Apraan pochin cancantopi. Co marca niacotopirinahuë', Apraan hui'ninpita pochin nipi.

12 Cotioro'santa' Apraan pochin natëtohuachinara, hui'ninpita pochin nipi anta'. Co marca niacotopiso marë' noya cancantopihuë'. Co'huara marca niacochatérasohuë', Apraanso' natëtérin. A'napitanta' ina pochin cancanto-huachinara, Yoséri noya ni'sarin.

Yoséri Apraan sha'huitérinso'

13 Iráca Yoséri Apraan itapon: "Nosoroaténquën, páncaro'pa' quëchinquën. Piyapinëhuë pochin ni'saranquën. Quëma shinparinpítanta' noya catahuaarahuë. A'na tahuëri ya'ipiro'pa' hua'anëntapona'", itérin. "Yosë co onporonta' nonpintarincohue'", téninso marë' Yoséri noya ni'nin. Co naporo' Moisésë pënëenchátérarinhü'. Napoaton co ina natérinso marë' Apraan noya ni'ninhü'.

14 Pënëntérinso' natëpisopitaráchin noya ni'nin naporini, topinan cancanënpoa quëran natërëhuasopitaso' co noya nicainpoaso' ya'huë'itonhuë'. Topinan quëran Yosëri Apraan sha'huichitonhuë'.

15 Moissës pënëntérinso' co natëhuachinarahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Co pënëntérinso' ya'huërinhuë' naporini, co natëcaso' ya'huë'itonhuë'. Co ina marë' os-hahuaintërihuahuë'.

16 Napoaton Apraaniso natëton: "Yosë no'tëquëen nontérinco," topachina, Yosëri itérin: "Oshahuan-piranhuë', caora nohuanto, nosoroatënquëen catahuaranquëen. Hui'nanpitanta' catahuarahuë," itérin Yosëri. Co cotioro'saráchin nosororinhue'. Ya'ipi Apraan pochin cancantopisopitanta' nosororin. Ina hui'ninpita pochin ninéhua'.

17 Iráca Yosëri Apraan itérin: "Ca nohuanto, notohuaro' shiparinpita ya'huëtarinquëen. Na'a nisha nisha piyapi'santa' quëma pochachin cancantapi," ténin Yosë. Quiricanënquë naporin. "Yosë no'tëquëen nontérinco. Ya'ipiya nanitaparin. Chiminpisopitanta' nanitérin ananpitacaso'. Co ma'sha ya'huëpirinhue', nani ya'huërinso pochin sha'huichananin," ta'ton, Apraan natëtérin.

18 "Quëma shiparinpita notohuaro' na'asapi," itérin Yosëri. Hua'qui' co a'na hui'nin térranta' ya'huëtérinhuë'. Sacai' natëtacaso nimirinhue', Apraan natëtérin. "Yosë nohuanton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco. Shihuëpitanta' na'asapi," ténin Apraan.

19 Pasa pi'ipitaponahuë', co hui'nin ya'huëchatérarinhuë'. Co huachi chinirinhue'.

Sa'ionta' co hua'huana'pihuë'. Nani paiya.
Napoaponahuë', Yosë natërin.

²⁰ "Yosë nonpintërinco," co tëninhue'. Co nisha nisha yonquirinhuë'. "No'tequën nontërinco," ta'ton, chiniquën cancantërin. "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, co naniantarincohuë'.

²¹ Yosë ya'ipiya nanitaparin. Sacai' niponahuë', nani sha'huitërinco ni'ton, catahuarinco. Sha'huitërincoso chachin ya'huapon," tënин.

²² Ina pochin yonquirinso marë' Yosëri nôya ni'nin.

²³ Apraan naporinsopita Yosë quiricanënquë ninshitopi. Canpoanta' nitotacaso marë' ninshitopi.

²⁴ Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarín. Ina hua'anëntërinpoa', tënëhua'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa' canpoanta'.

²⁵ Yosë nohuanton, oshanënpoa marë' chiminin. Inari chachin ananpitaantarín oshanënpoa' inquitatonpoa', noya nicainpoaso marë'.

5

Yosë anoyacancantërinpoaso'

¹ "Siniro Quisocristoíchin nicha'ësarinpoa'," ta'tëhua', imarëhua'. Oshanënpoa' inquitërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. Co inimiconënpita pochin ni'ninpoahuë'.

² Quisocristo cancanënpoa quëran natëhuatëhua', nicha'ësarinpoa'. Nosoroatonpoa', ipora huanta' catahuarinpoa' noya imacaso marë'. A'na tahuëri Yosë'pa' pa'patëhua', Yosë pochin nisarëhua'. Ina yonquiatëhua', nôya cancantarihua'.

³ Iporaso' parisitarihuarahuë', noya cancantarihuá'. "Parisitohuatéhua", Yosë catahuarinpoa' imamiatacaso marë'," ta'téhua', co sétarihuahuë'. Chiníquën cancantatéhua', noya ahuantarihua'.

⁴ Noya ahuantohuatéhua', chini chiníquën cancantarihuá' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. "Co naniantarinpoahuë," ta'téhua', inasáchin ninarihua'.

⁵ Inasáchin ninahuatéhua', téhuëñchachin co naniantarinpoahuë' ni'ton, co tapanarihuahuë'. Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoa': "Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya," tarihua'. Ispirito Santo chachin Yosë nosororinpoaso' anitotérinpoa'.

⁶ Canpoara co nanitéréhuahuë' cha'ëcaso'. Nipirinhué', iráca o'macaso' nanihuachina, Quisocristo isoro'paqué o'marin. O'marahuaton, oshahuano'sa marë' chiminin.

⁷ Ni'co'. Piyapi noya niponahuë', co insonta' ya'huérénamën chiminacaso' nohuantérinhuë'. Noya noya nipachin, nicha'ëcaso marë' a'nara' ya'huérétapon nimara.

⁸ Quisocristoso nipirinhué' oshahuano'sa marë' chiminin. Oshahanpiréhuahuë', ya'huérétérinpoa'. Yosë nohuanton, canpoa marë' chiminin. Napoaton: "Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya," ténéhua'.

⁹ "Coroséquë huënainën pa'nin. Oshanënpoa marë' chiminin," topatéhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton ayaro' tahuérinta' catahuarinpoa'. Naporó tahuëri co noyahuë' nipsisopita chiníquën ana'intarin. Imaréhuasopitaso nipirinhué', co ana'intarinfoahuë'. Quisocristo chachin nicha'ësarinpoa'.

10 Iráca oshahuanatéhua', Yosë inimico-topiréhuahuë', hui'nin chiminin ni'ton, nanan anoyatérinpoa'. Iporaso' noya nipayaréhuaso pochin ninéhua' ni'ton, noya noya catahuarinpoa'. Nanpiantarín ni'ton, catahuarinpoa' noya cha'écahuaso marë'.

11 Naporahuaton, "Yosë nosororinpoa'," ta'téhu', ina pa'yatéréhu'. Hui'nin chachin nanan anoyatérinpoa' ni'ton, noya cancantéréhu'.

Atan, Cristo inapita napopiso'

12 Atan'ton co noyahue' nicaton, oshahuanin. Ina marë' chiminacaso' ya'huërin. Ina quëran ya'ipinpoa' co noyahue' nicatéhua', chiminéhua'.

13 Co'huara Moisësë pënënchatérasohue', piyapi'sa' oshahuanpi. Oshahuanpirinahuë', co pënëntérinso' ya'huëyátérarinihuë' ni'ton, co ina marë' ana'intacaso' ya'huë'itonhuë'.

14 Nipirinhuë', Atan quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' chiminipi. Moisësë ya'huëaque huarënta' chimina'piapi. Ya'nan isoro'pa' nípon, Yoséri pënënpirinhuë', Atan co natëtonhuë', oshahuanin. Ina quëran ya'ipi piyapi'santa' co noyahue' nicatona', oshahuanpi. Co Yoséri chachin pënënpirinhuë', inahuanta' oshahuanpi. Atan pochin cancantatona' ya'ipi piyapi'sa' oshahuanpi. Quisocristoso nipirinhuë' nanan anoyatinpoaso marë' o'marin.

15 Inaso' ya'ipinpoa' nosororinpoa'. Atanso nipirinhuë' co ina pochin nininhue'. Co natërinso marëhuë' oshanën ya'huëtérin. Inapochachin ya'ipi piyapi'sa' oshahuanatona', chiminipi. Ina

quëran ana'intacaso' ya'huërin. Yosëso nipirinhuë' inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin na'aquënpoa' anoyacancantinpoaso marë'.

16 Atan co natérinhuë' ni'ton, osha ya'huërin. A'naíchin pënénins'o' co natérinhuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nipirinhuë', Yosë nosororinpoaso' co ina pochin nininhue'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', Quisocristo chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'.

17 A'na ya'piíchin tëhuërin ni'ton, ya'ipi piyapinpoa' chiminacaso' ya'huërin. Aquëtë huarë' Yosëso', inaora nohuanton nosoroatonpoa Quisocristo quëran nicha'érinpoa' ni'ton, inarë'quënpoa' nanpimiatatëhua' hua'anëntarihua'.

18 Atan co noyahue' ninin ni'ton, ya'ipinpoa' ana'intinpoaso' ya'huëpirinhuë'. Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitërëhua' nanpimiatacaso'. Imapatëhua', co ana'intarinpoahuë'.

19 A'naíchin co Yosë natérinhuë' ni'ton, ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. A'naso nipirinhuë' Yosë nateton, chiminin. Ina marë' na'aquënpoa' anoyacancantërinpoa'.

20 Iráca Moisësë pënëntërin oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë'. Ina quëran na'con oshahuanëhuaso' nitotërëhua'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë na'con na'con nosororinpoa'.

21 Oshahuanëhua' ni'ton, chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huëpirinhuë'. Yosëso' inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa'.

Sinioro Quisocristo anoyacancantuohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

6

Quisocristo imapatéhuá', co huachi oshahua-nacaso' pa'yatarihuahué'

¹ Yosë inaora nohuanton nosororinpoa ni'ton, manta téranta' niahua' inaora nohuanton, oshahenpoa' inquitinpoaso marë' ¿tëcarihua ti?

² ¡Co naporinhué! Quisocristo imapatéhuá', chiminéhuaso pochin cancantatéhuá', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahué'.

³ "Quisocristo imarahué huachi," ta'téhuá', aporihuanéhuá'. Ina noya chinpitacaso marë' aporihuanéhuá'. Aporihuanpatéhuá', Quisocristorë'quënpoa' chiminéhuaso pochin ninéhuá'. Ina chimininsó pochachin co noyahue' yonquiréhuasopita a'poréhuá'. Nani ina nitotérاما'.

⁴ Quisocristo chiminpachina, pa'pitopi. Aporintohuachinënpoara, canpoanta' pa'pitérinënpoaso pochin co noyahue' yonquiréhuasopita naniantéréhuá'. Tata Yosë chiniquén nanantaton, Quisocristo ananpitaantarín. Canpoanta' nasha cancan quëtérinpoa' nasha pochin nanopicaso marë'. Ina yonquiatéhuá', aporihuanéhuá'.

⁵ Quisocristo chiminaponahué', nanopiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahue' yonquiréhuasopita naniantohuatéhuá', nanopiantarëso pochin noya noya cancantarihua'.

⁶ Cato' cancan pochin ya'huëtérinpoa'. A'na cancanso' sopai yanatérin. Quisocristo imaréhuá' ni'ton, co noyahue' cancantéréhuaso' corosëqué

patanantérëso pochin nitérëhua'. Ama huachi sopai natëcaso marëhuë' napotérëhua'. Co noyahuë' cancantérëhuaso' chimininso pochin nitahua'.

⁷ Chimipiso' co huachi yonquirinhuë' oshahuanacaso'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo imapatëhua', co huachi oshanënpoa hua'anëntérinfoahuë'.

⁸ Co noyahuë' cancanso' naniantohuatëhua', Quisocristo pochachin noyápiachin cancantarihua'. Ina nohuitatëhua', noya noya nanopiarëhua'.

⁹ Inaso' nanopiantahuachina, co huachi chimianihuë'. Chimirin nani minséaton, nanopimiataantarín.

¹⁰ Chiminpachina, oshanënpoa marë' chiminin. Naporo' oshanënpoa' minsérin. Iporaso' Yoséíchin natëcaso marë' nanopimiataantarín.

¹¹ Inapochachin canpitanta' ama huachi oshahuanacamaso' yonquicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yoséíchin natëco'.

¹² Ama oshanëma hua'anëntatë pochin nitatënquéma' camayápainquémaso nohuantocosohuë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noyasáchin yonquico'.

¹³ Ni'co'. Imirama', nantëma', ya'pirama', huératëma', nanamëma', inapita ya'huëtérinquëma'. Inapita quëran co noyahuë nicacaso ya'huëpirinhuë'. Ama nohuantocosohuë'. Yosé natëcamasoáchin yonquico'. Chiminama quëran nanopiantéremaso pochin cancantatoma', ya'ipi nonëma quëran huarë' noyasáchin nico'.

¹⁴ Inapohuatama', co huachi oshanëma hua'anëntatë pochin nitarinquëmahuë'. Co ya'ipi

pënëntérinso' natëpiramahuë', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantérinquëma'. Nosoroaténquëma', catahuarinquëma' noya nicacamaso marë'.

Hua'anënpoa pochin nininso'

15 Tëhuëñchachin co huachi iráca pënëntérinso' natëcaso' ya'huërinhuë'. Yosë nosoroatonpoa', nicha'érinpoa'. A'naquënso nimirinhue' ina natanatona', co manta' yanatépihuë'. "Noya oshahuanacaso'," toconpi. ¡Co ina pochin yonquicaso ya'huërinhuë'!

16 Insosona natëhuatëhua', inaso' hua'anëntarinpoa'. ¡Nani nitotërama' ipora! Oshanënpoa natëhuatëhua', ina hua'anëntarinpoa'. Camaihuachinpoara, co noyahuë' ninëhua'. Oshanënpoa' co a'poasëhuahuë' chiminpatëhua', parisitopiquë pa'sarëhua'. Nimirinhue', Yosë natëhuatëhua', noya nicarihua'.

17 Iráca oshanëma natëtoma', co noyahuë' nimiramahuë'. Quisocristo nanamëen a'chintohuachinënquëmara, noya natanama'. Ya'ipi cancanëma quëran noya natërama'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën" itérëhua' Yosë.

18 Iporaso', co huachi oshanëma camaiarinquëmahuë'. Nasha hua'anëma' ya'huëtérinquëma'. Quisocristo natëtoma', noya nisarama'.

19 Iso pochin a'chintaranquëma' noya noya nitotacamaso marë'. Canpitaora co nitotëramahuë'. Iracaso' ya'ipi nonëma quëran huarë' oshahuanacasoáchin pa'yatërama'. Inapohuatamara, pa'pi nishinahuë'n' cancantërama'. Iporaso' noyasáchin nico'. Inapohuatama', noyápiachin cancantarama'.

20 Iráca oshanëma natëhuatamara, co noyahue' ninama'. Co yonquiramahuë' noya nicacamaso'.

21 Inapohuatamara, ¿ma'ta' ina marë' canarama'? Co ina marë' canamiataramahuë'. Topinan quëran ya'huërama'. Ina pochin cancantohuatama', chiminpatama', parisitopiquë pa'sarama'. Iráca ina pochin nimiramahuë', iporaso ina marë' tapanama'.

22 Iporaso nimirinhuë' co huachi oshanëma hua'anëntërinquëmahuë'. Yosë nicha'érinquëma' ama huachi oshahuanacamaso marëhuë'. Ina chachin hua'anëntërinquëma'. Napoaton noyápiachin cancantarama'. A'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'.

23 Piyapi asacatohuatëra, pahuërërë'. Inapochachin co noyahue' nipaytëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarihua'. Yosëso nimirinhuë', inaora nohuanton nosororinpoa'. Quisocristo imapatëhua', ina nohuitatëhua', nanpimiatarihu. Inaso' hua'anënpoa'. Inasáchin natërhua'.

7

Sa'arinso pochin ninins'

1 Canpitaso' iyaro'sa', pënëntopiso' nitotërama'. Nanpipisopitaráchin camaitërinso' natërapí.

2-3 Ni'co'. Sanapi so'yahuachina, so'in chinpítasco' ya'huërin. So'in ya'huëtopirinhuë', a'na quëmapiri së'huahuachin, monshihuanin. Ina marë' oshahuanarin. Nimirinhuë', so'in chiminpachin, so'yaantahuachin, co ina marë' oshahuaninhuë'.

4 Inapochachin iyaro'sa', canpoanta' Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin

ninëhua' ni'ton, co huachi iráca pënëntérinso' hua'anëntiinfoaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo chinpitacaso' ya'huërin. Inaso chiminaponahuë', nani nanopiantarin. Ina imamiatohuatëhua', noya nicarihua' a'napitanta' Yosë noya yonquicaiso marë'.

⁵ Iráca, canpoara nipa'yatacasoáchin yonquirëhua'. Co noyahuë' cancantérëhua'. Pënënpachinënpoara, aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Ina marë' chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huërin.

⁶ Iráca nisha nisha pënëntérinso' ya'huërin natëcaso', Moisësëri ninshiterinso'. "Co ya'ipiya natëhuatëhuahuë', co onporonta' cha'ësarëhuahuë'", topi. Apina'pi tashinan pëiquë ya'huërinso pochin nípirëhuahuë'. Iporaso' co huachi Moisësë pënëntérinso' yonquiarëhuahuë'. Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi hua'anëntiinfoaso' ya'huërinhuë'. Ispirito Santo catahuanipoa' cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëcaso'. Nasha cancan quëtérinpoa'. Napoaton noya nissarëhua'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita yaminsërinpoaso'

⁷ Napoahuarë', "Moisësë pënëntérinso' aoshahuanipoa' ni'ton, co noyahuë'", ¿tëcarihua' ti? ¡Co naporihuë! Napoaponahuë', pënëntérin quëran oshahuanëhuaso' nitotérëhua'. Iso pochin yonquia'ahua'. "Ama a'na piyapi ma'shanëna' noyapatocosohuë", ténin iráca pënëntaton. Caso' ina natanato, "Tëhuëñchachin a'napita ma'shanën noyapatato, co noyahuë' yonquirahuë. Ina marë' oshahuanahuë", ténahuë.

⁸ “Ama ma'sha noyapatocosohuë”, itérinco. Ina natanato, aquë aquëtë' a'napita ma'shanëna' noyapatérahuë. Co noyahuë' cancantérahuësó' canarinco. Iráca oshahuancipirahuë'. Co'huara pënëntérinso' nitochatérerasocohuë', oshahuanahuësó' co nitotérahuë'.

⁹ Co'huara pënëntérinso' natayantérerasocohuë', “Caso' noya piyapico,” topirahuë'. Pënëntérinso' natanpatéra, “Téhuëñchachin oshahuanc. Chiminpato, Yosë ana'intarinco,” ténahuë.

¹⁰ Noya ya'huëca'huaso marë' pënënpirincohuë'. Co ina natétorahuë', oshahuanahuë. Oshahuanato, parisitopiquë pacáhuaso' ya'huërin.

¹¹ Pënëntérinso' natéhuato, noya cancantarahuë, topirahuë'. Co ina natérahuë' ni'ton, oshahuanahuë. Chiminpato, ana'intincoso' ya'huërin.

¹² Yosë chachin pënënipoa'. Sha'huitérinpoaso' nónya. No'téquén nonin.

¹³ Napoahuarë' pënëntérinso' noya nípirinhuë', ina marë' ana'intarinco, ¿topiramahuë' ti? ¡Co pënëntérinso marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë! Oshahuanahuë ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin. Pënëntérinso' noya nípirinhuë' natanahuë quëran aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiató, co noyahuë' ninahuë. Pënënipoa quëran oshahuanahuësó' nitotérahuë. Pa'pi co noyahuë' ninahuë, ténahuë.

¹⁴ Noya yonquicaso marë' pënënpirinpoahuë'. Caso' co noya yonquiatoahuë', oshahuanahuë. Oshahuanahuësó' hua'anëntatë pochin nitérinco. Co nanitérahuë' noya nica'huaso'.

¹⁵ Noya nisarahuë, topirahuë', a'naroáchin co noyahuë' yaninahuë. Co yaoshahuancipirahuë',

oshahuuanahuë. Onpoatoso' napomaraco, co nitotérahuë'.

¹⁶ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Ina marë' co noya cancantérahuë'. Yonquinéhuë quëran nitotérahuë. Tëhuëñchachin pënëntérinso' noya, ténahuë.

¹⁷ Co nohuantopirahuë', caora co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantérahuë'so' canarinco.

¹⁸ Caora co noyahuë' cancantérahuë. Co nanitérahuë' noya nica'huaso'. Inachinco. Yosë yanatëpirahuë', caora co nanitérahuë' natëca'huaso'.

¹⁹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë.

²⁰ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantérahuë'so' canarinco.

²¹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' nica'huasoráchin yonquiconahuë.

²² Cancanéhuë quëran Yosë pënënipoaso' pa'yatato, yanatëpirahuë'.

²³ A'na cancan nohuantérin. A'na cancanso nimirihuë', co nohuantérinhue'. Co noyahuë' nicacasoáchin yonquirin. Ina canarinco ni'ton, co noyahuë' ninahuë.

²⁴ ¡Ma'huantacha caso' ninahuë paya! ¿Incha ipora nicha'ëinco co noyahuë' yonquirahuë'so' nanianta'huaso marë'? ténahuë.

²⁵ ¡Yoséíchin nanitaparin! Sinioro Quisocristo imarahuë ni'ton, ina catahuarinco. Ina marë': "Yosparinquën Tata Yosë," itérahuë. Tëhuëñchachin

cancanëhuë quëran Yosë yanatëpirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahue' ninahuë.

8

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹ Napoaton iporaso' Quisocristo imapatëhua', co huachi ana'intinpoaso' ya'huërinhuë'.

² Oshanënpoa natëhuatëhua', co noyahue' ninëhua'. Inapohuatëhua', chiminpatëhua', ana'intarinpoa'. Nipirinhue', Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' nanopimiatasco marë'. Naporahuaton, co huachi oshanënpoa natëcaso' ya'huërinhuë'.

³ Iráca Yosë pënënpirinpoahuë'. Co noyahue' cancantatëhua', co nanitërehuahuë' no'tëquëñ natëcaso'. Ina quëran hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin. Piyapi chachin nasitimarin. Co oshahuanaponahuë', oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Inapoaton, nicha'ërinpoa' ama huachi ana'intinpoaso marëhuë'.

⁴ Co noyahue' yonquirëhuasopita nariantatëhua', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' hui'nin a'paimarin.

⁵ Co noyahue' yonquihuatëhuara, co noyahue' nicacasoáchin pa'yatërehua'. Nipirinhue', Ispirito Santo natëhuatëhua', Yosë nohuantërinsoáchin pa'yatarëhua'.

⁶ Co noyahue' nicacasaráchin pa'yatohuatëhuara, chimipi pochin niconëhua'. Co Yosë nohuitërehuahuë'. Nipirinhue', Ispirito Santo pa'yatatëhua' natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua',

nanpimiatarihua'. Noya yonquiatëhua', sano cancantarihua'.

⁷ Co noyahuë' nicacasoráchin pa'yatohuatëhua', Yosë inimicotarëhua'. Co Yosë pënëntérinso' natëcaso' nohuantarëhuahuë'. Co nanitarëhuahuë' ina natëcaso'.

⁸ Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'.

⁹ Canpitaso nipurinhue' co noyahuë' yonquiramasopita naniantërama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', ina nohuantérinso' nisarama'. Co Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëmahuë', co tëhuëñchachin Quisocristo imaramahuë'.

¹⁰ Oshahuanama' ni'ton, nonëmaso chiminacaso' ya'huérin. Napoaponahuë Quisocristo ya'coancantatënquëma', anoyacancantérinquëma'. Napoaton Yosë noya nicatënquëma ispiritonëma ananpitarin ni'ton, nanpimiatarama'.

¹¹ Ispirito Santo ya'coancantérinpoa'. Yosë hua'yanën chachin ni'ton, achinicancaninpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. A'na tahuërinta' Yosë ananpitaantarainpoa'. Quisocristo ananpitaantarino' pochachin ananpitaantarainpoa' canpoanta'. Nonënpoa' chiminacaso ya'huëpirinhue', Ispirito Santo ya'coancantérinpoa' ni'ton, nanopiantarihua'.

¹² Napoaton iyaro'sa', Ispirito Santo natëcaso' ya'huérin. Co noyahuë' yonquirëhuasopitaso' naniantahua'.

¹³ Co noyahuë' ninëhuasopita co a'poasëhuahuë', chiminpatëhua' parisitomiatacaso' ya'huérin. Nipirinhue', co noyahuë' ninëhuasopita tëpatë

pochin nitohuatëhua', nanopimiatarihua'. Ispirito Santo catahuarinpoa' co noyahue' ninëhuasopita tēpatë pochin nitacaso marë'.

¹⁴ Ispirito Santo nohuantérinso' natëhuatëhua', Yosë hui'ninpoa chachin nisarëhua'.

¹⁵ Iráca Yosë tē'huatërama'. Iporaso nimirinhue' Ispirito Santo ya'coancantérinpoa' ni'ton, co huachi manta' tē'huatacaso' ya'huérinhue'. Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninpoa'. Ina nontohuatëhuara, "Tata," itérëhua'.

¹⁶ Ispirito Santo chachin cancanënpoa quëran anitotérinpoa'. "Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninquëma'," itérinpoa'.

¹⁷ Hui'ninpoa' ni'ton, na'con na'con catahuarinpoa'. A'na tahuëri ya'huérin'pa' noya acoarinpoa'. Quisocristo noya acorinso pochin acoarinpoa' canpoanta'. Ina imarëhuaso marë' aparisitopirinënpoahuë', inapochachin inarë'quënpoa' noya noya ya'huëcontarihua'.

A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarinso'

¹⁸ Isoro'paquë pi'pian parisitarihuahue', ama ina yonquia'ahuasohue'. Ama ina marë' sétahuasohue'. A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua', nöya cancantahua' tñahuë.

¹⁹ Naporo' Quisocristo imarëhuasopita noya noya ya'noarihua'. Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huérinsopitanta' ina tahuëri ninarapi.

²⁰ Iporaso nimirinhue' sharo'sa' co noyatopihuë'. Ma'sharo'santa' chiminpi. Nimirinhue', co inahuara nohuanton, napopihuë'. Yosë nohuanton, napopi. A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarin.

21 Naporor' co huachi ma'sha chanatarinhue'. Yosë hui'ninpitanpoa ninéhuasopita noya noya acohuachinpoa', ma'sharo'santa' noya noya niantapi. Co huachi chiminaponahuë'.

22 Iráca quëran huarë' ma'sharo'sa' parisitopi. Sharo'santa' papotopirinhue', co noyatérinhue', chiminin. Ipora huanta' sanapi hua'hua iquito-huachina, iquitérinso pochin chiníquën parisitapi.

23 Canpoanta' Ispirito Santo nani ya'coancantopirinfoahuë', parisitéröhua'. Parisitatéhua', manoröhua' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso marë'. Ina ninaröhua'. Nasha nonënpoa' quëtohuachinpoa', co huachi caniorihuahuë'. Co huachi chiminarihuahuë'. Naporor' Yosë hui'ninpita chachin nisaröhua'.

24 Tata Yosë noya nicha'érinpoa'. Napoaponahuë', co ya'ipi naniyatérarinhuë': "A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'," ta'tehua', ina ninaröhua'. Pahuanarin ya'ipi nanicaso'. Napoaton ninaröhua'. Nani nanirin naporini, co ninacaso' ya'huë'itonhuë'.

25 "Téhuëñchachin noyá nicha'ésarinpoa", ta'tehua', co sétéröhuhahuë'. Noya cancantatéhua', ninarihuá'.

26 Iporaso' co chiníquën cancantopiréhuahuë', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Yosë nontohuatéhuara, co nitotéröhuhahuë' ma'sona itacaso nipi rhinhue', catahuarinpoa'. Cancanënpoa quëran inari Yosë nontérin. Tarëtarinso pochin ninin. Canpoaso' co natanpiréhuahuë', Yosériso' natanin.

27 Ya'ipi yonquiréhuasopita Yosë nitotérin. Ispirito Santori nontohuachina, natánin. Yosë nohuantérinso chachin nitotaton, canpoa marë' noya

nontérin.

Yosë nosororinpoaso'

²⁸ Yosë nosorohuatéhua', noyasáchin yonquirinpoa'. Ma'sha onpohuatéhuara, na'con catahuarinpoa'. Pi'pian parisitapiréhuahuë', ina nohuan-ton, parisítéréhuá quëran noya noya pipiaréhuá'. Achinicancaninpoa' ni'ton, noya noya imarihua'. Nani huayoninpoa' ina nohuantérinso' nicacaso marë'.

²⁹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuitérinpoa'. Nohuitatonpoa', huayoninpoa' Quisocristo pochachin cancantacaso marë'. Quisocristoso' noya noya ninin. Ina quëran na'aquënpoa' imapatéhuá', ina pochin cancantarihua'. Yosë hui'ninpita pochin ni'sarinpoa' canpoanta'.

³⁰ Nohuantérinpoa' ni'ton, huëntonënqué chachin aya'coninpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri inápaqué noya noya acoarinpoa'.

³¹ Ina pochin Yosë yonquirinpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitérinhuë minsëinpoaso'.

³² Yosë chachin nosoroatonpoa' co hui'nin térranta' apiratérinpoahuë'. Isoro'paqué a'paimarin chiminacaso marë'. Canpoa marë' chiminin. Ipora chachinta' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¡Quisocristo imaréhuá' ni'ton, co manta' pahuantarinpoahuë' Yosë pochin cancantacaso marë'! Nóya nicha'ësarinpoa'.

³³ Yosë huayoninpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitérinhuë sha'huirapinpoaso'. Yosë chachin noya ni'ninpoa'.

³⁴ Yosë noya ni'ninpoa ni'ton, co insonta nanitérinhuë ana'intinpoaso'. Quisocristo

oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Ina quëran nanopiantarin. Yosë inchinanën quëran ya'huaton, canpoa marë' Yosë nontárin.

35 Tëhuëñchachin Quisocristo nosororinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë ina quëran osërëinpoaso'. A'na tahuëri parisitërehua'. Parisitatëhua', co napion cancantërehua'. Piyapi'sa' aparisitërinënpoa'. Cosharo', ma'sha inapita pahuantërinpoa'. Ma'sha onpochináchin nisarëhua'. Yatëparinënpoa'. Inapopirëhuahuë', ¡co inapita nanitapihuë' Quisocristo quëran osërëinpoaso'!

36 Yosë quiricanënquë naporin:
"Imarainquënsa marë' Sinioro, ya'ipi tahuëri yatëparinacoi.
Co manta' onpopiraihuë', ohuicaro'sa' yatëpapiso pochin yatëparinacoi," ténin.

37 Ina nipirinhue', Quisocristo nosororinpoa'. Parisitapirëhuahuë', nani tahuëri catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'. Nóya cancantarëhua'.

38 Yosë nosoromiatërinpoa'. Nanpihuatëhuara, nosororinpoa'. Chiminpatëhuanta', co patarinpoahuë'. Anquëniro'sa', sopairo'sa', tanan hua'yano'sa', inapita co nanitapihuë' Yosë quëran osërëinpoaso'. Ipora tahuëri'sa' ma'sha onpotopirinënpoahuë', co patarinpoahuë'. A'na tahuërinta' ma'sha onpotohuachinënpoa', co Yosë naniantarinpoahuë'.

39 Ma'sha inápaquë ya'huërinsopita, acoporoquë ya'huërinsopita inapita co nanitapihuë' Yosë quëran osërëinpoaso'. ¡Co insonta' nanitërinhuë' Yosë ananiantinpoaso'! Quisocristo

hua'anëntërinpoa'. Ina imarëhua' ni'ton, Yosë nosoromiatërinpoa'.

9

Yosëri israiro'sa' huayoninso'

¹ Quisocristo imato, no'tequën nonahuë. Co non-pinahuë'. Ispirito Santo ya'coancantërinco ni'ton, no'tequën nontaranquëma', tënahuë.

² Tëhuëñchachin israiro'sa' yonquiato, sëtérahuë. Cancanëhuë quëran huarë' sëtárahuë.

³ Inapitaso' quëmopinëhuëpita. Co Quisocristo imapihuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nanitérahuë naporini, inapita ya'huërenamëen parisitopiquë pa'itohuë'. Cha'ëcaiso marë' inaque parisichitohuë'.

⁴ Piyapinënpita nicacaiso marë' Yosëri acorin. Israiro shinpita nipi. Iráca quëran huarë' Yosëri nohuantërin ni'ton, hui'ninpita pochin nicacaiso marë' acorin. Huënaráchin huënaráchin a'pintohuachina, shimashonënpitari quënanpi. Iráca chachin piyapinënpita nicacaiso marë' inapitarë' anoyatërin. Naporahuaton, pënëntërinso nanan sha'huitërin. Noya chinotacaiso marënta' a'chintërin. Na'con sha'huitërin nicha'ëcaso marë'.

⁵ Shimashonënpitaso' Yosëri chachin huayonin. Ina quëran Cristo isoro'paqué o'mahuachina, Israiro sanapi quëran nasitërin. Inaso' Yosë chachin. Ya'ipiya hua'anëntërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! tënëhua'. Amen.

⁶ Na'con nitotaponaraihuë', notohuaro' israiro'sa' co Yosë natépihuë'. Napoaponaahuë', Yosëri co topinan quëran sha'huitërinhuë'

nicha'ëcaso marë'. Co ya'ipi israiro'sa' piyapinënpita pochin ni'ninhuë'.

⁷ Apraan cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhue', a'naíchin Yosëri acorin Apraan ya'huérëtacaso marë'. "Isaco huayonahuë. Shinpitanta' piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë," ténin Yosë.

⁸ Napoaton co ya'ipi Apraan hui'ninpita Yosë piyapinënpita nipihiue'. Yosëri sha'huitérinso chachin nasitohuachina, piyapinën pochin ni'nin.

⁹ Iráca Yosëri Apraan itapon: "A'na pi'ipi quëran nicaponquën huéantarahuë. Naporon' ca nohuanto, sa'an hua'huanarin," itérin. Naporinso chachin tahuëri nanihuachina, Isaco nasitérin, Yosëri acorinso'.

¹⁰ Naporahuaton, Tata Isaonta' cato' hui'nahuanin. Sa'in Nipica itopiso' yahuai-huachina, Yosëri itapon:

¹¹⁻¹³ "Hua'hua nininso' chini chiníquën nanantarin. Paninanso' co onpopinchin chiníquën nanantaponhuë," itérin. Ina quëran itantarín: "Cacopo nosoroato, huayonahuë. Isaoso nipurinhue' co onpopinchin nohuantérahuë," ténin Yosë quiricanënqué. Co'huara nasichátérasoihuë', naporin. Co ya'huéyátérasoihuë', yonquiaton, huayonin. "Noya nininso marë' Yosëri huayonin," topiramahuë', co ina marë' huayoninhue'. Inaora nohuanton, huayonin.

¹⁴ Naporin ni'quëhuarë' {ma'ta' tēcarihua'? "Yosëso' co napopináchin ni'ninpoahuë'," {tēcarihua ti? ¡Co naporinhuë!

¹⁵ Iráca Yosëri Moisésé itérin: "Caora nohuanto, nosororahuë. Insosona nohuantohuato, huayonahuë," itérin.

16 Napoaton co canpoara nohuanton, Yosë huëntonënqué ya'conëhuahuë'. Noya niperëhuahuënta', co canpoara nanitérëhuahuë' ya'conacaso'. Inaora nohuanton, Yosë aya'coninpoa'. Nosoroatonpoa', aya'coninpoa'.

17 Iráca Iquipito copirnoso' co noyahuë' cancellatopirinhue', Yoséri huayonin hua'anëntacaso marë'. "Piyapinëhuëpita hua'anëntopiranhue', nicha'ësarahuë noya pipicaiso marë'. Ina quëran na'a piyapi'sa' nicatona', 'Ma noyacha Yosëso' nanitaparin paya. Copirno co nohuantopirinhue', piyapinënpita nicha'ërin,' tosapi," ténin. Quiricanën quëran sha'huitérinpoa'.

18 Inaora nohuanton, a'naquën nosororin. A'naquënsö niperinhue' tananpitërin. Tananpitohuachina, co natantochinächinhue' cancantopi.

19 Ina natanatoma', a'naquëma' co noyahuë' yonquirama': "Yosë nohuanton, a'naquën natëpi. Co ya'ipiya natëpihuë'. Ma'sona Yosë nohuantérinsoichin niperëhuahuë'. ¿Onpoatonta' nipachin ana'intarinpoa'? ¡Co insonta' nanitérinhue' Yosë nohuantérinso' canpiacaso'!" toconama'.

20 ¿Maquëma cháchinta' ni'toma', nanitërama' Yosë chachin pinocamaso'? Ni'co'. Piyapi tëshitohuachina, minë', huë'ëta, inapita ninin. Nipachina, co tëshiri hua'anën no'huirinhue'. "¿Onpoatonta' naponin ninanco?" co itérinhue'.

21 ¡Co'ta tëshitona'pi no'pa' mapachina, ma'sona nohuantohuachina, ninin! Nohuantohuachina, a'naquën ninshirayarin. A'naquënsö' topinanaya. Inapochachin Yosëso' yonquirinpoa'.

22 A'naquën co natëpihuë' ni'ton, Yosëri no'huirin. No'huipiro' nimirinhue', co a'naroáchin ana'intérinhue', ninararin. Co a'naroáchin ana'into huachinahuë', co ina marë' Yosë no'huicaso' ya'huérinhue'. Oshaquëran ana'intarin. Ina ni'pachina', "Tëhuënchachin Yosë no'tëquën yonquirin. Hua'qui' tananpitopirinhue', iporaso' no'tëquën ana'intérin. Chini chiníquën nanantérin inaso'," tosapi.

23 A'naquënpoaso nimirinhue', nosoroatonpoa' nicha'ësarinfoa'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Iráca chachin yonquirinfoa' nicha'ëinpoaso marë'. Anoyacancantu huachinpoa', piyapi'sa' na'con Yosë yonquiapi. "Ma noyacha catahuarin paya," tosapi.

24 A'naquën cotio piyapi'sacoi huayonincoi. A'naquëma' nisha piyapi'sanquëmanta' Yosë nohuanton, imarama' canpitanta'.

25 Inapochachin iráca Osiasë ninshitérin. "A'naquën iráca co piyapinéhuëpitahuë' nimirinhue', iporaso' piyapinéhuëpita pochin ni'nahuë. Iráca co nosoropirahuë', iporaso' nosororahuë huachi," ténin Yosë, itérin.

26 Ina quëran itantarín: "Canpitaso' co piyapinéhuëpitanguëmahue'," itopirinhue', iporaso' inaquë itapona': "Inapitaso' Yosë hui'ninpita chachin nisapi. Inaso' nanopimiatarin," tosapi.

27 Isaiasënta' ninoton, ninshitérin. "Hua'huayatérahuë' israiro'sa' ya'huëpirinhue', co ya'ipiya cha'ësapihuë'. Marë yonsanquë

inotëra'huaya ya'huërinso nápo' ya'huëpirinahuë', caraíchin Yosëri nicha'ësarín.

²⁸ Co hua'quiya quëranhuë' na'a piyapi'sa' no'tequën ana'intarin," ténin.

²⁹ Co'huara ina ninshichatërasohuë', Isaiasë ninton, tapon:

"Sinioro ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Iráca ina nohuanton, ya'ipi Sotomaquë ya'huëpisopita ta'huantopi huachi. Comoraquë ya'huëpisopitanta' ta'huantopi. Canpoanta' caraíchin nípirëhuahuë' nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. Co nosororinpoahuë' naporini, canpoanta' ya'ipinpoa' ta'huanchitërihuahuë'", ténin.

Israiro'santa' noya nanan natëcaso' ya'huërinso'

³⁰ Napoahuarë' ¿ma'ta' tēcarihua'? ténahuë yonquiató. Nisha piyapi'sa' hua'qui' co Yosë yonquipirinahuë', inari anoyacancantérin. "Yosë no'tequën nonin," ta'tona' natëpi. Napoaton noya ni'nin.

³¹ Israiro'saso nípirinhuë' tapona': "Moisësë pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë'. Co nanitopihuë' no'tequën natëcaiso' ni'ton, co Yosëri noya ni'ninhuë'.

³² ¿Onpoatonta' co noya ni'ninhuë'? "Pënëntërinso' nanan no'tequën natëhuatëhua', nöya cancantarëhua!," topirinahuë', co nanitopihuë'. "Yoséíchin nanitérin anoyacancantinpoaso'," ta'caiso nípirinhuë', co Quisocristo nohuantopihuë'. Inapoatona', pancara'pi i'patërëso pochin ni'pi. Ina marë' Yosëri co noyahuë' ni'nin.

33 Yosë quiricanën quëran naporin:
 “Sionquë Cristo a'papirahuë', co nohuantopihuë'.
 Inapoatona' pancara'piquë i'parëso pochin ni'pi.
 Co nohuantopihuë' ni'ton, anotërëso pochin
 nipi.
 Nipirinhue', insosona Cristo nohuantohuachin,
 co onporonta' atapanarahuë'. Noya
 ni'sarahue huachi,” tënин Yosë.

10

1 Pa'pi nohuantërahuë israiro'sa' cha'ëcaiso'. Ina marë' iyaro'sa', chiníquën Yosë nontárahuë.

2 Tëhuëñchachin Yosë yachinotopirinahuë', co nanamën no'tequëñ yonquipihuë'.

3 Yoséíchin anoyacancantérinpooa'. Nipirinhue', co nohuantopihuë' ina nanan imacaiso'. “Pënëntérino' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” toconpi. “Quëma Sinióró anoyacancantocoi,” co itopihuë'.

4 Iráca Moisésë pënëntérin. Iporaso nipirinhue' co ina natérëhuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo nani o'marin oshanënpooa' inquitinpooaso marë'. “Quisocristoíchin anoyacancantarinpooa',” topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

5 Moiséséri ninshitérin pënëntérino naman imacaiso marë'. “No'tequëñ natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ya'ipiya natëcaso' ya'huërin,” tënин ninshitaton.

6 Canpoaso nipirinhue' Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo nanamëns' co sacaiyahuë' nitotacaso'. “¿Inta inápaquë pantapon Quisocristo quëmacaso marë'?” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Nani o'marin.

7 “¿Inta' chimipiro'sa' ya'huépiquë papon ina quëran Cristo quënanacaso marë'?” co ta'caso' ya'huérinhue'. Nani nanpiantarin.

8 ¿Ma'ta' quiricanën quëran anitotérinpoa'? “Ina nananso', co sacaihuë' nitotacaso'. Nanamënpoa quëran sha'huicaso ya'huérin. Cancanënpoa quëranta', natëcaso ya'huérin,” itérinpoa'. Inasáchin natëco', itérinquëma' canta'.

9 Tata Yosë nohuanton, Quisocristo tëhuëñchachin nanpiantarin. Ina cancanënpoa quëran natëhuatëhua', “Quisocristoíchin imarahuë,” topatëhua', Yosë anoyacancantarainpoa'.

10 “Yosë co onporonta' nonpintarinfoahuë”, ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa'. “Caso' Quisocristo imarahuë,” topatëhua', naporo chachin anoyacancantarainpoa'.

11 “Insosona Quisocristo natëhuachin, co sëtarinhue'. Co a'poarahuë”, ténin Yosë quiricanënqué.

12 A'naíchin Yosë ya'huérin. Ya'ipinpoa' hua'anëntérinpoa'. Co cotioro'saráchin na'con nosororinhue'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ina nontohuatëhua', nöya catahuarinpoa'.

13 “Oshanëhuë Sinioro inquitoco,” topatëhua', anoyacancantatonpoa' nicha'ësarinpoa'.

14 Napoaponahuë', co a'chintohuatëhuahuë', co nitotapihuë'. Co nitotohuachinahuë', co nanitapihuë' natëtacaiso'. Co natëtohuachinahuë', co nanitapihuë' Yosë nontacaiso'. Napoaton a'chintacaso' ya'huérin.

15 Co Yosëri a'china'piro'sa' a'pahuachinhue',
¿onpo nitotaponata'? Yosë quiricanën quëran
naporin: "Ma noyacha ni'ton, noya nanan
sha'huitaonpoa' huë'sarin paya," ténin.

16 A'naquënso nipurinhuë', noya nanan
natanpirinahuë', co nanitopihuë' natëcaiso'.
"Nanamën Sinioro, sha'huitopirahuë' co insonta
natëterinhuë'," ténin Isaiasë iráca.

17 Quisocristo nanamën natanacaso' ya'huërin.
Natanpatëhua': "No'tequën nonin," topatëhua',
natëtarihua'.

18 ¿Co natanpihuë' ti? ¡Nani mini natanpi!
ténahuë. Yosë quiricanënqué naporin:
"Nisha nisha parti nanamën sha'huitopi.

Ya'ipi parti nahuinin," ténin Yosë quiricanënqué.

19 Naquëranchin natainquéma'. Israiro'saso'
natanaponaraihuë', ma'sona tapon naporinso' ¿co
nitopihuë' ti? Nitotaponaraihuë', co natëpihuë'.
Moisësë ninshitaton, naporin:

"Nisha piyapi'sa' co yonquipirinacohue'
catahuararahuë ni'ton, canpitariso'
a'pitarama".

Ina marë' no'huitarama', ténin Yosë," itërin.

20 Isaiasënta' co të'huatonhuë', Yosë noninso'
sha'huirin.

"Nisha piyapi'sa' co yanohuitopirinacohue', ipo-
raso' imasarinaco.

Co iráca nohuantopirinacohue', iporaso'
nohuitarinaco, ténin Yosë," itërin.

21 Israiro'saso nipurinhuë' co yanatëpihuë'.
Inapita yonquiaton, Isaiasë quëran taantarín:
"Iráca quëran huarë' yacatahuarahuë. Imirahuë
ihuëtatë pochin nitato: 'Huëco' catahuainquéma',

itopirahuë', co yanatërinacohuë'. Co natantochináchinhue' cancantopi, ténin Yosë," itérin.

11

Israiro'sa' huayoninso'

¹ Napoaton natananquëma': ¿Israiro'sa' co natëtopiso marëhuë' Yosëri a'pomiatérin ti? Co a'porinhuë'. Ipora huanta' piyapinënpita ni'ton, nosororin. Canta' Israiro piyapico. Tata Apraanso' shimashonëhuë. Mincamin huëntonquë nasitërahue.

² Inapitaso', iráca Yosëri huayonahuaton acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Co a'porinhuë'. Iráca Iniasë naporinso' Yosë quiricanënquë ninshitopiso' nitotërama'. Inariso pënënpirinhuë', israiro'sari no'huipi. Napoaton Yosë nontohuachina, inapita sha'huirapirin.

³ "Na'amiachincoi Sinioro pënëntopiraihuë'. Co nohuantatonaraihuë', a'naquëncói téparinacoí. Artaroro'sa' chinota'huainquënsó marë' a'mitëraisonta' té'yatopi. Casáchin pënëntapirahuë', yatëparinaco canta'," itérin.

⁴ Napotopirinhuë', ¿ma'ta' Yosëri itantarín? "A'naquëñ mini mamanshi moshapi, Paaro itopiso'. Nipirinhuë', ca nohuanto, canchisë huaranca quëmapi'sa' chinotarinaco. Co mamanshi moshapihuë'," itérin. Nani ina nitotërama'.

⁵ Inapochachin iporanta' caraya pochin Yosë huëntonënquë ya'conpi. Inaora nohuanton, nosoroaton, Yosëri aya'conin.

6 Inaora nohuanton, catahuarin. Co noya nipoiso marë' catahuarinhüë'. Noya nipoiso marë' huayonin naporini, co huachi inaora nohuanton, catahuacaso' ya'huë'itonhuë'.

7 Napoahuarë', ¿ma'ta' nipa chin tēcarihua'? Na'a israiro'sa' Yosë huëntönënqué yaya'conpirinahuë', co inahuara nanitopihuë' noya cancantacaiso'. A'naquën huayoninsopitaso' Yosë nohuanton, ya'conpi. A'napitaso nipi rhinhuë' co natantochináchinhüë' cancantopi.

8 "Yosëri tananpitérin ni'ton, huë'érëso pochin cancantopi. Ya'pirahuanaponaraihuë', co quënanterëso pochin nipi huë'. Huëratëhuanaponaraihuë', co natantérëso pochin nipi huë'. Ipora huanta' ina pochin nisapi," ténin Yosë quiricanënqué.

9 Iráca Tapinta' tapon:
"Yosë no'huipi ni'quëhuarë', ana'inchin. Nani ma'sha ya'huëtopirinahuë', co Yosë yonquipihuë'.

Coshatatona', capa cancantapirinahuë', ina quëran chachin nitapicancaina'. Yosëri ana'inchin.

10 Somaraya pochin cancantopi ni'quëhuarë', ama quënanterëso pochin cancanchinasohuë'.

Yosë nohuanton, chiníquën parisitomiachina'," ténin iráca.

Inapochachin ipora huanta' nisapi.

Nisha piyapi'sa'ya'conpiso'

11 Napoaton natanaranquëma'. ¿Israiro'sa' co yanatépihuë' ni'quëhuarë' Yosëri a'pomiatérin ti?

Co Yosëri a'pomiatérinhue'. Nipirinhue', co imapi-hue' ni'ton, nisha piyapi'santa' Yosëri anoyacancantarín. Ina quérán israiro'saso', apiratona' yon-quíapi: "Canpoanta' inapita pochin cancantohu-atéhu', Yosë noya ni'sarinpoa'", tosapi.

¹² Inapita co imatonahué' tēhuépiso marë', iporaso' ya'ipi piyapi'sa' nanitopi Yosë huéntónenqué ya'conacaiso'. Nisha nisha piyapi'sa' níponarai-hue', Yosëri noya ni'sarin. A'na tahuéri na'a cotioro'sa' imaantahuachina', noya noya nisarin.

¹³ A'naquëmaso' nisha piyapi'sanquëma'. Yosë a'parinco a'chinta'huanquëmaso marë'. Ina marë' noya cancantérahue. Pa'sápato, a'chintaranquëma'.

¹⁴ Na'aquëma' imapatama', a'naquén israiro'santa' nohuantapi imacaiso' nimara. Inapitanta' Yosëri anoyacancantarín.

¹⁵ Iporaso Yosëri tananpitérin ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' ina nohuitapi. A'na tahuériso nípirin-hue' israiro'santa' imaantahuachina', noya noya nisapi. ¿Ma pochinta' nisapi? Chimipi nanopiantariso pochin nisapi, ténahué.

¹⁶ Ni'co'. Pan nipachinara, ya'nan nípiso' Yosë marë' acohuachina, ya'ipi chachin noya ninin. Nara iténta' noya nipachina, së'paquéonta' noya nisarin.

¹⁷ Nara quérán a'chinchinquëma'. Oripo nara së'pa' co noya nitohuachinahué', nishítetahuaté', tē'yatérë'. Ina quérán apinapinso' oripo së'paquén térranta' achinpitéré' papotacaso marë'. A'naquén israiro'saso' oripo nara së'pa pochin nipi. Co natépihué' ni'ton, Yosëri tananpitérin. Canpitaso' nisha piyapinquëma' nípiramahué', huéntónenqué

aya'coninquëma'. Piyapinënpita pochachin ni'ninquëma'.

18 Nipirinhüë', ama israiro'sa' nocancosohüë'. Ama: "Quiyaso' noya noyacoi," tocosohüë'. Së'paquëni co nara achinirinhüë'. Itëni achinirinso'.

19 "Quiyanta' imaca'huaiso marë' israiro'sa' tananpitérin," tënama' nimara.

20 Yosëri tananpitérin mini. Nipirinhüë', co ina marë' tananpitérinhüë'. Co Quisocristo no-huantopihuë' ni'ton, tananpitérin. Canpitanta' imarama' ni'ton, noya ni'ninquëma'. Napoaton ama inapita nocancosohüë'. Ni'cona canpitanta' Quisocristo nariantotama'.

21 Israiro'sa'ton piyapinënpita pochin ni'pirinhüë', ana'intérin. Quisocristo nariantohuatama', ana'intarininquëma' canpitanta'.

22 Ma noyacha Yosëso' nosororinpoa paya. Co natëpisopitasohüë' nipirinhüë', chiníquën ana'intarin. Inasáchin imapatama', nosoromiatarinquëma'. Nipirinhüë' nariantohuatama', ana'intarininquëma' canpitanta'.

23 Naporahuaton israiro'santa' imaantahuachina', Yosëri piyapinënpita pochin niantarin. Nara së'para'huain achinpitantarëso pochin acoantarín. Yosë ni'ton, nanitaparin.

24 Nani a'chintérinquëma'. Canpitaso' apinapin nara pochin ninama'. Apinapins'o nara së'para'huain nishítetahuatë', oripo nara së'para'huain achinpihuatëra, papotérin. Aquëtë huarë' së'para'huain chachinso' achinpitaantahuatëra, a'naroáchin papotaantarin.

Inapochachin israiro'sa' noya imapachina', Yosëri noya niantarin.

Na'a israiro'sa' imaantapiso'

25 Yosë yonquirinso' iyaro'sa' sha'huichinquëma', no'tequën nitotacamaso marë'. A'napita co nitotopirinahuë', ama nocantamaso marëhuë' sha'huitaranquëma'. "Quiyasáchin no'tequën yonquirai," ama tocosohuë'. Iporaso' na'a nisha piyapinquëma' Yosë huëntonënqué ya'conarama'. Ya'ipi Yosë nohuantérinquëmasopita ya'conamaquë huarë' na'a israiro'sa' co natantochináchinhue' cancantapi.

26 A'na tahuëriso nimirinhuë' ya'ipi israiro'santa' cha'ësapi huachi. Yosë quiricanënqué ninorinso pochachin imaantapi. Iráca ninshitaton, naporin: "A'na tahuëri a'nara' Israiro quëmapi Quirosarin quérän o'mararin piyapi nicha'ëcaso marë'. Cacopo shinpita co noyahue' yonquipiso' anani- antarin.

27 Oshaniëna' inquitahuato, piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë.

Apraan sha'huitérahuëso chachin napotarahuë," ténin Yosë.

28 Iporaso' israiro'sa' co Quisocristo nanamën natëpihuë'. Yosë inimicotopirinahuë', canpitaso' imarama'. Napoaponahue', israiro'sa'ton acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Iráca Apraan, Isaco, Cacopo, inapita sha'huitérin ni'ton, ipora huanta' shinpita nosoroarin.

29 Nani Yosëri sha'huitohuachin, inachachin nisarin. Co onporonta' nisha nontarinhue'.

Huëntonënqué aya'conpachin, co onporonta' naniantarinhue'.

³⁰ Iráca co canpitaso' natëpiramahuë', co israiro'sa' nohuantopihuë' ni'ton, Yosë nosoroatënquéma', catahuarinquéma'.

³¹ Iporaso' israiro'sa' co natëpihuë'. Co natëhuachinarahuë', Yosë catahuarinquéma'. Ina ni'pachina', yonquiantapona' ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' nosoroaton, catahuaantarin.

³² Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tananpitërin ni'ton, co natëtochináchinhue' cancantopi. Ya'ipinpoa' nosoroinpoaso marë' naporin.

³³ ¡Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya! ¡Ma noyacha yonquirin paya! Ya'ipiya nitotërin. Yonquirinsopita co nitotochináchinhue' ninin. Naporahuaton, ina pochin cancantacaso' co onporonta' nanitarihuahuë'.

³⁴ "Co insonta inaora Yosë yonquirinso' nitotënhue'! ¡Co incari téranta' nanitënhue' noya noya ayonquicaso'!

³⁵ ¿Incarita' ma'sha Yosë quëtërin ni'ton, i'huërëtacaso' ya'huërin? Co incari téranta'," ténin quiricanënqué.

³⁶ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Ina nohuanton, co ta'huantarëhuahuë'. Yosëíchin pa'yatacaso marë' ya'huërëhua'. Inaora nohuanton, anoyacancantërinpoa'. Ma noyacha Yosëso paya, itahua'. ¡Inasáchin chinotahua'! Amen.

12

Yosë marë' sacatërëhuaso'

¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran, iyaro'sa', ina imaco'.

Iráca Yosë chinotohuachinara, ma'sha tēpapi. Canpitaso nipurinhue' Yosë marë' nanpitoma', nohuantérinsoráchin nico'. Ina yonquiatoma', nani tahuëri noyasáchin nico'. Ina Yosë nohuantérin. Inapohuatama', Yosë noya chinotarama'.

² Iporaso' notohuar'o' piyapi'sa' co Yosë natépihuë'. Ma'sharáchin yonquiatona', co Yosë yonquipihuë'. Ama inapita nonancosohue'. Nani tahuëri Yosë nontoco' yonquirinso chachin quëchinquéma'. Ina yonquiuhuatama', nohuantérinso chachin anitotarinquéma'. Ina quëran noya noya cancantohuatama', noya ni'sarinquéma'.

³ Yosë nosoroatonco, acorinco piyapi'sa' a'chinta'huaso'. Nani tahuëri catahuarinco. Napoaton pënénaranquéma'. Ya'ipinquëma' sano yonquico'. Ama a'napita nocancosohue'. Yosë nisha nisha acorinpoa'. Nisha nisha catahuarinpoa' ma'sona nohuantérinso' nicacaso'. Napoaton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. No'tequén yonquiatoma', ma'marësona acorinquëmaso' nitotoco'. A'naya a'nayanquéma' anitotarinquéma'.

⁴ Ni'co'. Imira, nantë', ya'pira, inapita ya'huëtérinpoa'. Imira ya'huëtérinpoa' së'quëtacaso marë'. Nantë' ya'huëtérinpoa' iratacaso marë'. Nisha nisha ya'huëtérinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Co ya'ipiya inachachin nipihiue'.

⁵ Inapochachin ya'ipi Quisocristo imarëhuasopita a'naíchin nonënpoa pochin ninëhua'. Ya'ipinpoa' ina imarëhua' ni'ton, ina pochin ninëhua'. Nisha nisha nitotérëhuaso'

nirihuuarahuë', nicatahuarëhua'. A'na huëntonaca ninëhua'.

⁶ Yosë nosoroatonpoa', acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Ma'marësona acohuachinpoa', noya niahua'. A'naquën, yonquirinso chachin anitotërin sha'huicaiso marë'. Anitotohuachinquëma', ya'ipiya no'tëquën sha'huico'.

⁷ Ina nohuanton, a'naquën nitotërin catahuatasco'. Nitocatahuatohuatama', noya catahuatoco'. A'naquën nitotërin a'chinacaso'. Nittoa'chinpatama', noya a'chincó'.

⁸ A'naquëonta' nitotopi achinicancanacaso'. Nitotohuatama', noya cancantatoma' achinicancanco' imamiachina'. A'naquëonta' ina nohuanton, coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtopi. A'napita quëtohuatama', ama piyapi'sa' noya nicainënquëmaso marë' quëtocosohuë'. Yosë yonquiatoma', quëtoco'. "Ina nosororinco ni'ton, carinta' nosoro'i," ta'toma', quëtoco'. A'naquëonta' ina nohuanton chachin, chiníquën nanan ya'huëtopi. Ansianohuë nípon, hua'anhuë nípon ya'conpatama', ama chirotomarahuë', noya pënëntoco'. Noya nonco'. A'naquëonta' ina nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuar'o'sa', inapita catahuapi. Inapita nicapoma' pa'patama', noya cancantatoma', catahuaco'.

Ma'pitasona nicacaso' ya'huërinso'

⁹ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'. Cancanëma quëran huarë' nosoroco'. Co noyahue' ninamasopita a'poco'. Noyasáchin nico'.

¹⁰ Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin nini'co'. Ama "Caso' noya noyaco," tocosohue'. A'napita noya noya ni'co'.

¹¹ Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ya'ipi cancanëma quëran noya yonquiatoma', Yosë marë' sacatoco'.

¹² "Yosë ananpitaantarinfoa'," ta'toma', noya cancantoco'. Ma'sha onpohuatama', ama no'huitocosohue'. Chiníquën cancantatoma', ahuantoco'. Apira apira Yosë nontoco'.

¹³ Imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtoco'. Ni'toro'sa' ya'notohuachinënquëma', noya nontatoma', a'caco'.

¹⁴ Piyapi aparisitohuachinënquëma', ama no'huitomarahuë', noya nontoco'. Yosë nontoco' inahuanta' catahuacaso marë'. Ama Yosëri ana'intacaso' yonquirapicosohue'.

¹⁵ A'napita na'con yonquico'. Canpitaora nianatanamaso pochin cancantoco'. Noya cancantohuachina', ina marë' canpitanta' noya cancantoco'. Sëtohuachina', sëtoco'.

¹⁶ Noya ninicatoma' ya'huëco'. Ama a'na piyapi têranta' nocancosohue'. Topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipiya catahuaco'. Ama: "Caso' na'con na'con nitotêrahuë," tocosohue'. Ama ina pochin yonquicosohue'.

¹⁷ A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', ama i'huërëtocosohue'. Noya nico' a'napitanta' catahuacaso marë'.

¹⁸ Ama piyapi'sa' no'huicosohue'. No'huihuachinënquëma', ama canpitario' no'huicosohue'. Onpopionta' nanan anoyatoco'.

¹⁹ Nosoroatënquëma' iyaro'sa', oshaquëran

pënënanquëma'. Ama i'huërëtocosohuë'. Tananpitoco' Yosëri ana'inchin. Quiricanëñ quëran naporin: "Co noyahuë' nipisopita cari ana'intarahuë. No'tequëna' ana'intarahuë," tënин Yosë.

²⁰ Napoaton "Inimiconëma' tanahuachin, a'caco'. Yamorohuachin, o'shitoco'. Inapoto-huatama', inimiconëma' atapanarama'," tënин anta'.

²¹ Ama sopai natëcosohuë'. Nani ma'sha ayonquirinquëmaso' a'pomiatoco'. Yosë yonquiatoma', noyasáchin nico'. Inapohuatama', sopai minsëarama'.

13

¹ Copirno acorinsopita natëco'. Yosë nohuan-ton, copirno, chirinchi, coisë, hua'an, inapita ya'huérin. Co Yosë nohuantérinhuë' naporini, co inapita ya'cointonahuë'. Napoaton natëco'.

² Co copirno acorinsopita natëhuatamahuë', Yosënta' co natëaramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'.

³ Noya nipatama', co hua'ano'sa' no'huiarinënquëmahuë'. Co natëhuatamahuë', no'huiarinënquëma' ni'ton, tē'huatasco' ya'huérin. ¿Nohuantérarama' hua'ano'sa' noya nicainënquëmaso'? Noya nico' nipachin noya ni'inënquëma'.

⁴ Yosëri acorin a'painënpoaso marë'. Nipirin-huë', co noyahuë' nipatama', tē'huatoco'. Co top-inan quëran chiníquënan nanan quëtérinhuë'. Yosëri acorin co noyahuë' nipisopita ana'intacaso marë'.

5 Napoaton hua'ano'sa' natëco'
ana'intochinënquëma'. Isonta' yonquicaso'
ya'huërin: "Yosëri acorin natëcaso marë'," ta'toma',
natëco'.

6 Ina nohuanton, hua'ano'sa' ya'huërin noya
nicacaiso marë'. Ina marë' nani tahuëri
sacatapi. Napoaton pahuërëtacaso' camaitérins'o'
pahuërëtarama'.

7 Ya'ipiya no'tëquën pahuërëtoco'.
Hua'ano'sa' catahuacaso marë' pahuërëtacaso'
ya'huëhuachina', quëtoco'. Chiníquën nanantopi
ni'ton, noya nicatoma', natëco'.

8 Nihuitohuatama', a'naroáchin pahuërëtoco'.
Ya'ipi piyapi nosoroco'. Inaso' na'con na'con Yosë
nohuantérin. Nosorohuatama', iráca pënëntérins'o'
noya natëarama'.

9 Iráca pënëntohuachina, itérin:
"Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi
së'huacosohuë'. Ama tëpatocosohuë'. Ama manta'
ihuatocosohuë'. Ama nonpinapicosohuë'.
Ama a'na piyapi ma'shanënpita nohuantapa-
tocosohuë'", tënín. Ninosorohuatëhua', ya'ipi
Yosë pënënipoaso' natëarëhua'. "Quëmaora
ninosororanso pochachin a'napitanta'
nosoroquë'", tënín Yosë.

10 A'napita nosorohuatama', co
no'huiaramahuë'. Co pinosaramahuë'. Nóya
catahuarama'. Napoaton nosorohuatama', Yosë
nóya natëarama huachi.

11 Ya'nan imarihua': "Pahuanarin Quisocristo
o'mantacaso'", tënëhua'. Iporaso nimirinhuë' nani
o'mantacaso' tahuëri ya'caritëriarin. Napor'o'

nicha'ësarinfoa'. Napoaton ama huë'érëso pochin yonquicosohuë'. Yosë no'tequën natëco'.

12 Hua'qui' piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', tashi pochin cancantopirinahuë'. Iporaso' Sinioro tahuërinën ya'caritëriarin. Napoaton ama tashi pochin cancantahuasohuë'. Sontaro'sa' hua'na quëran a'mopiso pochin tahuëri pochin cancellatëhua', noyasáchin niahua'.

13 Tahuëri nipachina, a'ninquëchin ni'ton, noyasáchin ninë'. A'naquënsö nimirinhue' pitasachin pa'yatopi. Na'a tahuëri nansarápi, o'osápi, coshatápi, no'piápi. Ama pitaso' pa'yatocosohuë'. Ama no'picosohuë'. Ama pi'pisha téranta' nimonshitacamaso' yonquicosohuë'. Ama nino'huicosohuë'. Ama a'na piyapi noyapatoma', no'huicosohuë'.

14 Sontaro'sa' hua'na a'mopiso pochin Quisocristo ya'copirinfoa' ama sopai minsëinfoaso marëhuë'. Napoaton Quisocristo na'con yonquiatoma', ina pochachin cancantoco'. Ina natëtoma', ama pi'pian téranta' yonquicosohuë' co noyahuë' nicacamaso marë'.

14

Co ninocanacaso'ya'huërinsohuë'

1 A'naquënsö' Quisocristo imasapirinahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. "Pënëntërinsonta' natëcaso' ya'huërin," topi. Inapitanta' huë'pachina', noya nontoco'. "Huëco' iyaro'sa' Yosë chinotahua'," itatoma', cortoquë ichiya'conco'. Ama ninocanacamaso marë' ninontocosohuë'.

² A'naquënso' "Quisocristoíchin nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi cosharo' noya capacaso'," ta'tona' ya'ipi ca'pi. A'napitaso nimirinhue', "Nosha ca'patéhua', oshahuanéhua'," ta'tona' ya'ipi nosha a'popi.

³ Nosha ca'patama', ama nosha a'poro'sa' nocancosohue'. Nosha a'pohuatamanta' "Nosha ca'nama' ni'ton, co noyahue' ninama'," ama itocosohue'. Cato chachinquëma' Yosë noya ni'ninquëma' ni'ton, ama ninapotocosohue'.

⁴ Co a'napita piyapinën nocanacaso ya'huërinhuë'. Piyapinën noya nipachina, co noyahue' nipachinanta' hua'anëni nitotarinso'. Yoséíchin ya'ipinpoa' hua'anëntérinpoa' ni'ton, no'tequën sha'huitarinpoa'. Inasáchin nanitérin achinicancainpoaso'. Co canpoa capiniso' ninocanacaso' ya'huërinhuë'.

⁵ Inapochachin a'naquën: "Cotio chinoto tahuëri noya noya," topi. Naporo' tahuëri chinotatona', Yosë chinotopi. A'napitaso nimirinhue' "Nani tahuëri noya Yosë chinotacaso'," topi. Co tahuëri imarëhuahuë'. Quisocristo imarëhuaso'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohue'. A'naya a'nayanquëma' cancanëma quëran na'con yonquico' noya nicacamaso marë'.

⁶ Ma tahuërisona chinotohuatama', Yosë yonquiatoma', ina chinotarama'. Inapochachin nosha ca'patama', Yosë yonquiatoma', coshatërama'. "Yosparinquëen, Sinioro," itërama'. Co nosha ca'na'pinquëmahuënta' Yosë yonquiatoma', coshatërama'. "Yosparinquëen, Sinioro," itërama' canpitanta'.

⁷ Co canpoara nipa'yatacaso marë'

ya'huérēhuahuë'. Chiminpatéhuanta' co canpoara marë' chiminarihuahuë'.

⁸ Sinioro piyapinënpoa' ninëhua'. Ina natëcaso marë' nanopitëhua', ya'huérēhua'. Ina yonquiinpita chiminarihua'. Nanpihuatéhuanta', inasáchin hua'anëntarinpoa'. Ina quëran chiminacaso' nipachin, ina yonquiatëhua', chiminarihua'. Inasáchin imarëhua'.

⁹ Ya'ipinpoa' hua'anëntinfoaso marë' Quisocristo chiminin. Nani chimirin minsërahuaton, chini chiníquën nanantaton, nanopiantarin. Napoaton nanopirëhuasopita, chiminpisopitanta', ya'ipinpoa' hua'anëntarinpoa'.

¹⁰ Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' natanarinpoa' co noyahuë' nipisopita ana'intacaso marë'. ¿Onpoatonta' nipachin iyaparin nocanan? Co ina pochin nicacaso' ya'huérinhue'. Yosëíchin no'tëquën anitorarinpoa'.

¹¹ Iráca quiricanënquë naporin:
"Caso' Yosëco ni'to, co nonpinahuë'.
A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' isonahuatona', chino-
tarinaco.

'Quëmasáchin Yosënquë,' itarinaco," ténin Yosë.

¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, ya'ipinpoa' Yosë natanarinpoa'. Ma'marësona ma'sha ninëhuaso' natanarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Noya noya imacaso marë' nicatahuahua'

¹³ Napoaton ama huachi ninocancosohue'. A'napita imapisopita catahuaco' noya cancanchina'. Ni'cona anishacancantotama'.

¹⁴ Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huérinhue'. Sinioro Quisoso

imato, naporahuë. Napoaton nitotërahuë. A'naquënso nimirinhue': "Co Yosë nohuantërinhue' nosha capacaso'," taponaraihuë', ca'pachina', tëhuëñchachin oshahuanpi.

¹⁵ Isonta' yonquico'. A'naquëma' ya'ipi cosharo' noya ca'nama'. A'naquënso nimirinhue' co nosha ca'pihuë'. "Huëco' ina ca'ahua'," itohuatama', co noyahuë' cancantapona' nimara. "Co noyahuë' capacaso'," taponaraihuë', ca'pachina', co huachi noyahuë' cancantapi. Napoaton inapita nosoroatoma', ama napotocosohue'. Ama cosharoachin yonquiatoma', a'napita anishacancantocosohue'. Inapita marënta' Quisocristo chiminin.

¹⁶ Ma'sona tëranta' noya nicacaso' ya'huëpirinhue', a'napita co noyahuë' ni'pachinëñquëma', ama napocosohue'. Ni'cona co noyahuë' nicatëññquëma' nonapichinëñquëma'.

¹⁷ Yosë noya hua'anëntërinpoa'. Ina imapatëhua', noya nisarëhua'. Asanocancanarainpoa' ni'ton, co nino'huicaso' ya'huërinhue'. Yosëso', ca'nëhuaso', o'orëhuaso', inapita co onpopinchin yonquirinhue'. Ispirito Santo catahuarainpoa' noya cancantahuaso'. Catahuahuachinpoa', capa cancantarihua'.

¹⁸ Ina pochin Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Piyapi'santa' noya ni'sarinpoa'.

¹⁹ Napoaton noya ninicatëhua', ya'hua'ahua'. Nicatahuahua' noya noya imacaso marë'.

²⁰ Ama ca'namaso marë' a'napita anishacancantocosohue'. Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso ya'huërinhue'. Nimirinhue', a'naquën co ina natëtonahuë', ca'pachina', co noy-

ahuë' cancantapi. Napoaton co yaca'pachinahuë', naporö' canpitanta' tananpitoco' nisha cancanto-huachina'.

²¹ Ama manta' a'napita anishacancantacamaso' yonquicosohuë'. Ca'namaso marë', o'oramaso marë', ama inapita marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Iyaparin pochin nosoroatoma', catahuaco' noya noya imacaiso marë'.

²² Ma'sona téranta' nipatama', "Yosë nohuantérinso' nisarahuë," ta'toma', noya nico'. Cancanënpoa quëran huarë': "Noya nisarahuë," topatëhua', noya cancantarihuá'.

²³ Napoaponahuë': "Co Yosë nohuantérinhuë' iso cosharo capacahuaso'," tarihuarahuë', ca'patëhua', oshahuanarihua'. Ina pochin yonquiarihuarahuë' ma'sona téranta nipatëhua', oshahuanarihua'. Nipirinhuë', "iso cosharo noya capacaso'," tēcaton ca'patan, co oshahuanaranhuë'.

15

Nicatahuacaso' ya'huërinso'

¹ Canpoaso' ya'ipi cancanënpoa quëran imarëhua'. "Quisocristoíchin nicha'érinpoa'" ta'tehua', co nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'naquënsa nimirinhuë' co ya'ipi cancanëna quëran natëyátérapihuë'. Inapitanta' oshaquëran pënënatëhua', catahuahua' noya imaina'. Ama canpoara nohuantérëhuasoráchin yonquia'huasohuë'.

² A'napita yonquiatëhua', catahuahua' noya canchchina'. Catahuahuatëhua', noya noya imasapi.

³ Quisocristoso' co inaora nohuantérinso' yonquirinhue'. Yoseéchin natérin. Ina nontaton, itérin: "Quëma inimiconënpita Tata, no'huirinënquëñ. Natëranquëñ ni'ton, no'huirinaco canta'," itérin. Quiricanënquë naporinso chachin ninin.

⁴ Iráca Yosë quiricanënquë na'con ninshitopi. Canpoanta' yonquicaso marë' napopi. "Iráca imapisopitanta' ma'sha onpoaponaraihuë', Yosë yonquiatona', ahuantopi. Yosëri noya catahuahuachina, imamiatopi. Inapochachin Yosë noya catahuarinpoa' canpoanta'," ta'caso marë' ninshitopi.

⁵ Yosëso' catahuarinpoa' ya'ipiya ahuantacaso'. Ina achinicancaninpoa', ina pochin cancanta-caso marë'. Ina catahuainquëma' noya nini-catoma' ya'huëcamaso marë'. Quisocristo napor-inso pochachin nico'.

⁶ Ina quëran co nisha nisha yonquiararamahuë'. Napopináchin cancantatoma', nöya Yosë chinotarama'. Hui'nin chachin hua'anëntérinpoa', Quisocristo imarëhuaso'. "Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya," tosarama'.

Nisha piyapi'santa' Yosë imacaiso ya'huërinso'

⁷ Quisocristo co nocaninpoahuë'. Ina pochin canpitanta' ninosoroatomá', ama ninocancoso-hue'. Nisha nisha piyapinpoa' ni'tehua', pi'pisha nisha inachintéröhua'. Nisha nisha nirihiuarahuë', noya ninontahua'. Ina quëran "Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, ninosoropi paya," tosapi.

⁸ Iráca cotioro'sa' shimashonëna' nontaton, Yosëri itérin: "A'na tahuëri Cristo a'paimarahuë,"

itérin. Napoaton Quisocristo a'paimarin cotioro'sa' catahuacaso marë'. Sha'huitérin ni'ton, a'paimarin. Co onporonta' nonpininhuë'.

⁹ Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' o'marin. A'chintohuachinara, inahuanta' Yosë chinotapi. "Ma noyacha nosororinpoa paya," tosapi. Quiricanënqué ninshitopi.

"Nisha nisha piyapi'sa' ya'huërinquë, Siniro, chinotaranquën.

Yonquiaténquën, cantararahuë," ténin.

¹⁰ Ina quérán taantarin:

"Cotioro'sa' Yosë chinotatona', noya cancantopi.

Canpitanta' nisha piyapi'sanquëma' nipo-marahuë', jina chinotatomá', noya cancantoco!" ténin.

¹¹ Naquéranchin taantarin:

"Tata Yosë chinotatomá': 'Ma noyanquëncha quëmaso paya,' itoco'.

Nisha nisha piyapi'saquëmanta' ina chinotoco," ténin.

¹² Isaiasénta' Quisocristo ninoton, ninshitérin.

"A'na tahuëri Quisi shiin nasitimapon.

Cotio piyapi niponahuë', mashotohuachin, ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntarin.

Nisha nisha piyapi'sarinta' ina natëtona', ninarapi," ténin.

¹³ Yoséíchin têhuëñchachin catahuarinpoa' chiníquën cancantacaso'. Canpitanta' catahuainquëma' nóya cancantacamaso marë'. Asanocancainquëma'. Inasáchin yonquihuatama', catahuarinquëma'. Ispirito Santo ya'ipi nanitaparin. Catahuahuachinquëma', chini chiníquën cancantatomá', noya ninarama'.

14 Canpitaso' iyaro'sa', nóya piyapinquëma'. Yosë nanamën noya nitotërama'. Napoaton nipënënamaso' nanitarama', ténahuë.

15 Napoaponahuë', chiníquën miachin pënënatënquëma', ninshitaranquëma' na'con na'con ayonquica'huanquëmaso marë'. Yosë nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'.

16 Quisocristo chachin a'parinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Nanamën a'chintarahuë inapitanta' imacaiso marë'. A'chinato, Yosë marë' sacatarahuë. Nisha piyapi'santa' imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarin. Noyápiachin cancan quëtarin. Ina marë' Yosëri noya ni'sarin.

17 Quisocristo catahuarinco ni'ton, nóya a'chinahuë. Napoaton noya cancantërahuë.

18 Quisocristo noya catahuahuachincora, nisha nisha piyapi'sa' a'chintërahuë. Ina nohuanton, noya ninahuë ni'ton, natëpi. Co catahuarincohue' naporini, co imaitonahuë'. Napoaton inasáchin sha'huitaranquëma'.

19 Tëhuëñchachin Ispirito Santo ananitërinco ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë Yosë natëcaiso marë'. Ina ni'sahuatona', natëpi. Ispirito Santori ya'coancantërin ni'ton, imapi. Quirosarinquë a'chintërahuë. Ina quëran pa'sápato, Iriricoquë huarë' Quisocristo nanamën a'chintëra'piarahuë. Ya'ipi parti pënëntërahuë.

20 Inséquësona a'na piyapiri a'chintohuachina, co inaquëso' a'chinahuë'. Co Quisocristo nohuitopiquëhuë' pa'nuhuë. Ina marë' acorinco ni'ton, inaporinquéráchin a'china'huaso'

nohuantérahuë.

²¹ Yosë quiricanënqué ninorin:
 "Nisha nisha parti co Yosë nanamën
 natanaponaraihuë', natanapi.
 Co nitotopirinahuë', a'na tahuëri nitotapi," ténin.
 Ipora huarë' nisha nisha parti a'chintérahuë.

Nomaquë yapa'ninso'

²² Napoaton hua'qui' nicapënquéma'
 yapa'pirahuë', pa'sápato, co nanitérahuë'.

²³ Isëqué nani ya'ipi a'chintérahuë. Naporahu-
 aton, ya'nipishahuë' yani'nanquéma ni'ton, ipo-
 raso' nicapënquéma' pa'sarahuë.

²⁴ Nani yonquirahuë Ispania'pa' a'china'huaso
 marë'. Inatohua' pa'pato, nirapënquéma'. Naporohu-
 aton, ya'nipishahuë' yani'nanquéma ni'ton, ipo-
 raso' nicapënquéma' pa'sarahuë'.

²⁵⁻²⁶ Iporaso nimirinhuë' Quirosarinqué'ton
 pa'sarahuë. Inatohua' na'a imapisopita
 ya'huépirinahuë'. Ma'sha pahuantopi ni'ton,
 parisitapi. Ina natantahuatona', Masitoniquë
 imapisopitarí inahuara nohuanton yacatahuapi.
 Acayaqué imapisopitarinta' yacatahuapi.
 Pahuantérinsopita nosoroatona', coriqui
 yontonpiso' quëtérinaco. Ina quëtonta'huaso marë'
 pa'sarahuë.

²⁷ Inahuanta' Quisocristo imapi ni'ton, catahu-
 atacaiso' pa'yatopi. "Cotioro'sa' imapisopita
 Yosë nanamën nitotatona', a'chintérinënpoa'
 ni'quëhuarë', canpoarinta' ma'sha quëtacaso'
 ya'huërin. Nisha piyapinpoa' nimiréhuahuë',
 Yosë nohuitacaso marë' catahuarinënpoa'

ni'ton, canpoarinta' catahuahua' ama ma'sha pahuanchinasohuë'," nitopi.

²⁸ Napoaton cari coriqui quêtapo pa'sarahuë. Huénantahuato, nicapënquëma' pa'sarahuë. Ina quëran Ispaniaquë pa'sarahuë.

²⁹ Canpitataquë pa'pato, Quisocristo noya catahuarinco nanamën a'chinta'huanquëmaso marë', ténahuë.

³⁰ Canpitanta' iyaro'sa' Quisocristo imarama'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ninosoroarëhua'. Napoaton chiníquën Yosë nontoco' catahuainco.

³¹ Cotia parti na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Inatohua' pa'pato, Yosë nontoco' ama macainacoso marëhuë'. Naporahuaton, coriqui quêtontahuato, Yosë nontoco' cotioro'sa' imapisopita Quirosarinquë ya'huëpiso' noya nicainacoiso marë'.

³² Ina quëran Yosë nohuanton, canpitataquë pa'sarahuë. Noya cancantato, nontaranquëma'. Noya ninontohuatëhua', chiníquën cancantarahuë.

³³ Yoséíchin asanocancaninpoa'. Canpitanta' noya catahuainquëma', ténahuë. Amen.

16

Nipayarinsopita yonquirinso'

¹ Imoya Huipi noya sanapi, ténahuë. Inanta' noya imarin. Sincriaquë ya'huaton, tiacona ya'conin. Inaquë imapisopita na'con catahuarin ni'ton, noya ni'co'.

² Canpitataquë canconpachin, Quisocristo imarama' ni'ton, noya nontoco'. Ma'sha

pahuantohuachin, quëtoco'. Ina sanapi na'a piyapi'sa' catahuarin. Canta' catahuarinco.

3 Pirisira, Aquiro, inapita yonquiato, saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinaco Quisocristo nanamën a'chinaca'huaso marë'.

4 Iráca a'napita yatëpapirinacohuë', inapita co chimirin té'huatatonaraihuë', catahuarinaco. Ina marë' pi'píshachin shichiminaponaraihuë', catahuarinaco ni'ton, cha'ërahuë. Ina marë' "Yosparinquën," itërahuë. Nisha piyapi'sa' imapisopitarinta' "Yosparinquën," itopi inahuarinta'.

5 Aquiro pëinënqué chachin a'naquën niyontonpi Yosë chinotacaiso marë'. Inapitanta' yonquiato, saludos a'patarahuë. Ipinitonta' saludos a'patarahuë. Asia parti pa'patëra, ina'ton Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai.

6 Marianta' saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinquëma'.

7 Antronico, Coniasë inapitanta' saludos a'patarahuë. Inapitaso' ca pochin cotio piyapi nipi. Quisocristo imapi anta'. Imaraiso marë' napopináchin tashinan pëiquë po'morinacoi. Yosë nohuanton, iráca inahuanta' acopi a'chinacaiso marë'. Noya a'chinpi. Co'huara ca imayatérasocohuë', imapi.

8 Anpriásënta' saludos a'patarahuë. Inanta' Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai.

9 Orpanonta' saludos a'patarahuë. Inanta' noya catahuarincoi Quisocristo nanamën a'china'huaiso marë'. Istaquisënta' noya nipayarai ni'ton, saludos a'patarahuë.

¹⁰ Apirisënta' saludos a'patarahuë. Ya'ipi can-canën quëran Quisocristo natërin. A'napitari aparisisitopirinahuë', co a'porinhuë'. Aristoporo pëinënqué ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë.

¹¹ Irotationonta' saludos a'patarahuë. Inanta' coto piyapi. Narsiso pëinënqué ya'huëpisopitanta' Quisocristo imapisopita saludos a'patarahuë.

¹² Imoya Tripina, Imoya Triposa, inapitanta' saludos a'patarahuë. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuapi Yosë imacaiso marë'. Imoya Piristanta' noya ni'nuahuë. Inanta' na'con piyapi'sa' catahuarin ni'ton, saludos a'patarahuë.

¹³ Noponta' saludos a'patarahuë. Nóya Quisocristo marë' sacatërin. A'shionta' yonquirahuë. Mamahuë pochin ni'nuahuë carinta'.

¹⁴ Asincrito, Priconti, Irimasë, Patropasë, Irimisë, ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso', inapitanta' saludos a'patarahuë.

¹⁵ Piroroconta' Coniarë chachin saludos a'patarahuë. Nirionta' oshinë chachin yonquiato, saludos a'patarahuë. Orinpasënta' yonquierahuë. Ya'ipi imapisopita inapitarë' niyontonpiso' saludos a'patarahuë.

¹⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. A'napita Quisocristo imarinsopitanta' nisha nisha parti ya'huëpisopita saludos a'patarinënquéma'.

¹⁷ Quisocristo nanamën nónya a'chintërinënquéma'. A'naquënsö nimirinhuë' co no'tequën a'chinpihuë'. Yaanishacancantopi. Ni'cona, iyaro'sa', nonpintochinënquéma'. Insëquësona a'chintohuachinara, nisha nisha

yonquiapi. Ama inapita natancosohuë'.
Tananpitoco' pa'ina'.

18 Quisocristoso' hua'anënpoa' nimirinhue',
co inapitariso' natëpihuë'. Inahuara
nohuantopisoráchin yonquipi. Noyasha
nonaponaraihue', co no'téquën nonpihuë'.
Co noya nitotopiquëhuë' a'chintohuachinara,
a'naroáchin nonpintopi.

19 Canpitaso nimirinhue' noya natërama' ni'ton,
ya'ipi piyapi'sa' natantopi. Ina marë' noya can-
cantérahuë. Na'con yonquico' noya nicacamaso
marë'. Ama oshahuanamaso marë' yonquicoso-
hue'.

20 Yoséíchin catahuarinpoa' sano cancantacaso'.
Sopai yanopintopirinquëmahuë', Yosë catahuan-
inquëma' ni'ton, a'naroáchin sopai minsëarama'.
Canpita marë' Yosë nontarahuë. Inaora nohuan-
ton, Sinioro Quisocristo noya catahuaninquëma',
tënhahuë.

21 Timotionta' saludos a'patarininquëma'. Inaso'
catahuarinco a'china'huaso'. Nosio, Cason, Sosi-
patro, inapitanta' saludos a'patarinënquëma'. In-
apitaso' cotio piyapi'sa'.

22 Ca Tirsioco iso quirica ninshitaranquëma'.
Paono sha'huitérincoso' ninshitaranquëma'.
Canpitanta' Yosë imarama' ni'ton, saludos
a'pataranquëma'.

23 Acayonta' yonquiatënquëma', saludos
a'patarininquëma'. Ina pëinënquë yacapatérahuë.
Inaquë chachin imaraisopita niyontonai Yosë
chinota'huaiso marë'. Irasitonta' saludos
a'patarininquëma'. Iso ninanoquë coriqui tapana'pi
inaso'. Iya Coartonta' saludos a'patarininquëma'. [

24 Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo na'con catahuainquëma'. Amen, tēnahuë.]

Ma noyacha Yosëso paya, itahua'

25 Nani tahuëriya Yosë chinotahua'. Ya'ipi nanitaparin. Ina achinicancaninquëma' imamiatacamaso marë'. Nanamën tēninso pochachin catahuarinquëma'. Ina nanan chachin a'chintëranquëma'. Quisocristo nanamën inaso'. Iráca quëran huarë' co nanamën nitotopirinahuë', iporaso' Yosë anitotérinpoa'.

26 Quiricanën quëran anitotérinpoa'. Iráca a'naya a'naya ninotona', Yosë nohuanton, ninshitopi. Iráca quëran huarë' Yosë ya'huërin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Nanpimiatarin. Ina nohuanton, nanamën ya'ipi parti sha'huiarëhua'. Nisha nisha piyapi'sa' anitotarëhua' natëcaiso marë'.

27 Yoséíchin chinotacaso' ya'huërin. Inaíchin ya'ipi nitotérin. Quisocristo catahuarinpoa' noya noya ina chinotacaso marë'. Ipora quëran huarë' inasáchin chinotahua'. Ama onporonta' naniantahuasohuë'. Amen. Nani ninshitéränquëma huachi.

Paono

Yosë nanamë_n

New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chayahuita

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chayahuita

cbt

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chayahuita

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

lxviii

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

2b907844-bec1-5cc7-a0e4-401d867c40e7